

INJIIL MARKUS

YUUHANNA AL MAVMADAAN YAJAHHIZ AS SIKKA

1 Bidaayat injiil Yasuuv al MasiiH Ibn Allaah. ²Zei maa maktuub fi kitaab an nabi Ishavyaa,

"Shuuf, ana barassil mursaal giddaamak,
al biHaDDir Tariigak.
³Soot bikoarik fi_l xala, wa yaguul,
HaDDiru Tariig ar Rabb,
wa avmilu_s sikka bitaavtu vadiila."

⁴YuuHanna al Mavmadaan Zahar fi_l xala, wa kaan yabashshir be mavmuudiyyat at tooba, le ghufraan al xaTaaya. ⁵Wa kull an naas min bilaad al Yahuudiyya maragu leehu, wa kullu naas Uurushaliim. Wa kaanu yitvammadu minnu fi BaHar al Urdunn, wa kaanu yaTallivu xaTaayaahum. ⁶Wa YuuHanna kaan yalbas hiduum min shavr aj jamal, wa yarbuT Hizaam min jild fi wasTu, wa yaakul jiraad wa vasal al xala. ⁷Wa kaan bibashshir wa biguul, "Biji waaHid bavDi gawwi minni, wa ana maa mustaHigg adangir wa afikk rabaaT jizamu. ⁸Ana vammadtakum be_l mooya, laakin huwa maashi yavammidkum be_r RuuH al Godus."

MARKUS 1:9

⁹Wa fi_l aiyaam deel, Yasuuv ja min NaaSira al fi_j Jaliil, wa YuuHanna vammadu fi_l Urdunn. ¹⁰Wa Yasuuv, lamma Talav min al mooya, Tawwaali shaaf as sama maftuuHa, wa_r RuuH naazil zeI Hamaama fooeu. ¹¹Wa Soot ja min as sama wa gaal leehu, "Inta Ibni_l Habiib, wa ana mabsuuT minnak."

¹²Wa Tawwaali, ar RuuH gaadu le_l xala. ¹³Wa huwa gavad fi_l xala arbaviin yoom, wa_sh SheeTaan kaan bijarribu. Wa kaan mava Hayawaanaat al xala, wa_l malaika kaanat taxdimu.

IXTIYAAR ARBAV TALAAMIIZ

¹⁴Wa bavD maa YuuHanna kaan mahbuus, Yasuuv ja le_j Jaliil, wa bashshar be injiil Allaah. ¹⁵Wa gaal, "Al wakit kimil, wa malakuut Allaah garrab. Tuubu, wa Saddigu be_l injiil." ¹⁶Wa wakit maa Yasuuv kaan maashi jamb BaHar aj Jaliil, hu shaaf Simvaan wa Andaraawus, axu Simvaan yarmu_sh shabaka fi_l baHar, fishaan hum kaanu Saiyaadeen. ¹⁷Wa Yasuuv gaal leehum, "Tavaalu waraai, wa ana bavmilkum Saiyaadeen an naas." ¹⁸Wa Tawwaali xallu shabakaatum wa mashu waraahu. ¹⁹Wa hu masha giddaam shwaiya, wa shaaf Yavkuub walad Zabadi wa YuuHanna axuuhu, wa hum kaanu fi murkabum biSalliHu shabakaatum. ²⁰Wa Tawwaali huwa naadaahum. Wa hum saabu abuuhum Zabadi fi_l murkab mava_sh shaghghaaliin, wa mashu waraahu. ²¹Wa mashu le KafraanaaHuuum. Wa Tawwaali fi yoom as sabit daxal beet ar Rabb wa biga yavallim. ²²Wa istaghrabu min tavliim, valashaan hu kaan yavallimum zeI

waaHid vindu sulTa, wa maa zei muvalliimiin al gaanuun. ²³Wa Tawwaali kaan fi beet ar Rabb raajil leehu ruuH najis. ²⁴Wa huwa koorak, wa gaal, "Maalna wa maalak, yaa Yasuuv an Naasiri? Inta jiiit vashaan taxrabna? Ana vaarif minu inta. Inta Gudduus Allaah." ²⁵Wa laakin Yasuuv gaal be guwwa, "Askut, w_aTlav minnu!" ²⁶Wa ruuH an najis hazzu shadiid, wa koorak be Soot vaali, wa Talav minnu. ²⁷Wa kull an naas istaghrabu jiddan jiddan, wa itkallamu mava bavD wa gaalu, "Da shinu? Tavliim jadiid! Be sulTa hu yaamur al arwaaH an najisa wa hum bismavuuhu." ²⁸Wa Tawwaali al xabar vannu masha le kullu bilaad aj Jaliil.

²⁹Wa Tawwaali maragu min beet ar Rabb, wa mashu le beet Simvaan wa Andaraawus, mava Yavkuub wa YuuHanna. ³⁰Wa kaanat umm marat Simvaan raagda, vaiyaana be Humma. Wa Tawwaali kallamoohu vanna. ³¹Wa huwa ja wa masaka be iida wa rafava. Wa_l Humma faatat minnaha. Wa hiya bigat taxdimum.

58

MARKUS 2:8

³²Wa fi_l misa, bavD al maghrib, an naas jaabu leehu kull al vaiyaaniin wa kull al fiihum sheyaaTiin. ³³Wa naas al balad kulluhum itlammu vind al baab. ³⁴Wa huwa shafa naas kutaar kaanu vaiyaaniin be amraaD muxtalifa, wa marrag sheyaaTiin katiira. Wa maa xalla_sh sheyaaTiin yitkallamu, fishaan hum virfu huwa minu.

³⁵Wa Yasuuv gaam badri fi_S SabaaH, wa_l waata lissav Dulumma, wa marag wa masha le_l xala. Wa Salla hinaak. ³⁶Wa Simvaan wa_l kaanu mavaahu mashu yafattishu valeehu. ³⁷Wa lamma ligoohu, gaalu leehu, "Kull an naas yafattishu valeek!" ³⁸Wa huwa gaal leehum, "Xalliina namshi le maHall taani, le_l bilaad al gariiba, vashaan abashshir hinaak kamaan. Fishaan da ana jiiit." ³⁹Wa masha fi_j Jaliil kullaha, wa kaan yabashshir fi buyuut ar Rabb wa yamarrig ash sheyaaTiin.

AR RAAJIL AL VINDU_J JIZAAM

⁴⁰Wa waaHid vindu jizaam garrab leehu wa Talab minnu, wa rakav wa gaal leehu, "Iza fnta vaawiz, inta tagdar tanaddifni." ⁴¹Wa Yasuuv *Hanna valeehu, wa madda iidu wa limsu, wa gaal leehu, "Ana vaawiz. Kuun naDiif!" ⁴²Wa Tawwaali aj jizaam faat minnu, wa hu biga naDiif. ⁴³Wa amaru be shidda wa Sarafu Tawwaali, ⁴⁴wa gaal leehu, "Shuuf maa takallim aiya Haaja le aiyi zool abadan. Laakin amshi, wa warri nafsak le_l gassiis, wa gaddim aD DabiiHa valashaanak bigiit naDiif, zei maa amar Muusa, vashaan shahaada le_n naas." ⁴⁵Wa laakin hu marag wa biga yakallim Haajaat katiira vannu giddaam an naas, wa yaxabbirum. Wa kida Yasuuv maa kaan bigdar yadxul madiina, laakin gavad fi_l xala. Wa_n naas jo leehu min kullu maHall.

YASUUV YASHIFI AL MAFLUJ

2 Wa bavd aiyaam galiila, rajav le KafranaaHuum, wa_n naas simivu hu fi_l beet. ²Wa naas katiiriin itlammu, wa kida maa fiDil aiyi maHall, wa laa Hawl al baab. Wa kaan yabashshirum be_l kilma. ³Wa naas jo jaayibiin leehu zool mafluuj, wa arbava rujaal yashiiluuhu. ⁴Wa lamma maa gidiru yagarribuuhu le Yasuuv valashaan katrat an naas, fataHu raas al beet foog al maHall al kaan fiihu Yasuuv. Wa lamma fataHoohu, nazzalu_l birish al kaan raagid foogu al mafluuj. ⁵Wa lamma Yasuuv shaaf iimaanum, hu gaal le_l mafluuj, "Yaa waladi, xaTaayaak

maghfura leek." ⁶Wa bavD min muvalliimiin al gaanuun kaanu gaavidiin hinaak yafakkiru fi guluubum, ⁷"Ar raajil da bikallim kida le shinu? Hu **yajaddif! Minu yagdar yaghfir al xaTaaya illa Allaah bass?" ⁸Wa Tawwaali Yasuuv, wa hu virif fi ruuHu 'innahum fakkaru kida fi nufuusum, gaal leehum, "Le shinu tafakkiru kida

*hanna vala: kaan vindu raHma vala.

**jaddaf, yajaddif: yaaxud al majd min Allaah, walla, bishtim Allaah.

59

MARKUS 2:9

fi guluubkum? ⁹Yaatu as-hal? Baguul le_l mafluuj, Xataayaak maghfura leek? walla baguul, Guum, shiil birishak w_amshi? ¹⁰Wa laakin vashaan tafhamu 'innu Ibn al insaan vindu sulTa fi_d dunya le yaghfir al xaTaaya" — gaal le_l mafluuj — ¹¹"Aguul leek, Guum, shiil birishak w_amshi le beetak." ¹²Wa hu gaam, wa Tawwaali shaal birishu wa marag giddaam kulluhum. Wa kull an naas istaghrabu jiddan, wa majjad Allaah, wa gaalu, "Maa shufna Haaja zeidi abadan!"

IXTIYAAR MATTA

¹³Wa marag marra taanya le jamb al baHar. Wa kull an naas jo leehu, wa hu kaan yavallimum. ¹⁴Wa wakiti hu kaan maashi, shaaf Laawi walad Halfa gaavidiin fi maktab ad Dariiba. Wa gaal leehu, "Atbavni." Wa hu gaam wa tabavu.

¹⁵Wa lamma hu kaan gaavidiin yaakul fi_T Tarabeeza fi beet Laawi, katiir min an naas al bilimmu_D Dariiba wa_l xaaTyiin kaanu gaavidiin mava Yasuuv wa talaamiizu. Valashaan an naas at tabavoohu kaanu kutaar. ¹⁶Wa lamma muvalliimiin al gaanuun min al Farriisiyyiin shaafu hu kaan yaakul mava_l xaaTyiin wa_l bilimmu_D Dariiba, gaalu le talaamiizu, "Le shinu hu yaakul wa yashrab mava_l bilimmu_D Dariiba wa_l xaaTyiin?" ¹⁷Wa lamma Yasuuv simiv, gaal leehum, "An naas ash shudaad maa yahtaaju le_l *Hakiim, laakin al vaiyaaniin. Ana maa jiiit vashaan anaadi_l **baarriin, laakin al xaaTyiin."

¹⁸Wa talaamiiz YuuHanna wa_l Farriisiyyiin kaanu Saayimiin. Wa_n naas jo wa gaalu leehu, "Le shinu talaamiiz YuuHanna wa talaamiiz al Farriisiyyiin biSuumu, wa laakin talaamiizak maa biSuumu?" ¹⁹Wa Yasuuv gaal leehum, "Mumkin naas al viris yaSuumu wa_l variis mavaahum? Wakiti maa al variis mavaahum, maa mumkin yaSuumu. ²⁰Wa laakin al aiyaam biju lamma yaaxudu_l variis minnahum. Fi_l yoom daak biSuumu. ²¹Maa fih zool yaxayyiT Hitta min gumaash jadiid vala gumaash gadiim. Iza yavmil kida, Hittat al gumaash a_j jadiid tashruT al gadiim, wa_sh sharT bikuun akvab. ²²Wa maa fih zool yakubb xamra jadiida fi §girba gadiima. Iza yavmil kida, al xamra tashrut al girba_l gadiima, wa_l xamra wa_l girba bixrabu. Laakin al xamra_j jadiida yaxuTTuuha fi girba jadiida."

RABB AS SABIT

²³Wa fi yoom as sabit, kaan maashi fi wasT az zuruuv. Wa wakiti maa hum maashiin, talaamiizu bigu yagtavu ruuseen ad dura. ²⁴Wa_l Farriisiyyiin gaalu leehu, "Shuuf, le shinu yavmilu al maa be_l gaanuun 'an yavmilu fi yoom

*hakiim: daktoor.

** al baarr, al baarnin: an naas al yaHfaZu gaanuun Allaah.

§girba, girab: jild bishiil mooya fiiha.

60

as sabit?" ²⁵Wa gaal leehum, "(?) Maa gareetu abadan al vamaalu Daawuud lamma kaan javaan, wa kaan fi iHTiyaaj?, huwa wa_l kaanu mavaahu? ²⁶keef daxal beet Allaah, fi aiyaam Abiyaasaar, ra'iis al gusus, wa akal *veesh at tagdima al mamnuuv le_n naas 'an yaakluuhu, laakin ai gusus bass yaakluuhu? wa addaahu le_l kaanu mavaahu kamaan?" ²⁷Wa gaal leehum, "Yoom as sabit kaan mavmuul fishaan bani Adam, wa maa bani Adam fishaan as sabit. ²⁸Wa kida, Ibn al insaan huwa Rabb as sabit."

YASUUV YASHFI KATIIRIN

3 Wa daxal beet ar Rabb marra taanya. Wa kaan fih raajil hinaak iidu yaabsa. ²Wa vaayanu leehu vashaan yashuufu iza kaan yashfiihu fi_s sabit, fishaan kaanu vaawiziin yashtakuuhu. ³Wa Yasuuv gaal le_r raajil al iidu yaabsa, "Guum fi_l wasT." ⁴Wa gaal leehum, "Be_l gaanuun biyavmil al kwayiis fi_s sabit walla biyavmil al baTTaal? YaxalliS an nafs walla yaktula?" Laakin hum sakatu. ⁵Wa vaayan leehum wa hawaleehu be zavI, wa kaan Haziin valashaan guluubum gawwiyya. Wa gaal le_r raajil, "Midd iidak." Wa hu maddaaha, wa iidu bigat Taiba. ⁶Wa_l Farriisiyyiin maragu, wa Tawwaali itkallamu valeehu mava_l Hiiruudusiin keef yaktuluuhu.

⁷Yasuuv marag mava talaamiizu le_l baHar. Wa naas kutaar min aj Jaliil tabavoohu. Wa kamaan min al Yahuudiyya, ⁸wa Uurushaliim, wa Aduumiyya, wa min foog al Urduun, wa min Hawl Suur wa Seedaa, naas kutaar jiddan simivu kull al hu vamaal, wa jo leehu. ⁹Wa hu kallarn talaamiizu vashaan yaHaDDiru murkab Saghaira be sabab an naas vashaan maa yagarribu leehu. ¹⁰Valashaan hu shafa naas kutaar, Hatta kull al vindahum amraaD itlammu gariib minnu le yalmasuuhu. ¹¹Wa_l arwaaH an najisa kullu wakit lamma shaafuuhu, wagavu giddaamu wa kooraku wa gaalu, "Inta Ibn Allaah." ¹²Wa Yasuuv amarum shadiid 'an maa yaguulu huwa minu.

IXTIYAAR AL ITNAASHAR RASUUL

¹³Wa Talav le_j jabal, wa naada leehu an naas al huwa daarum. Wa hum jo leehu. ¹⁴Wa hu ixtaar minnahum iTnaashar vashaan yakuunu mavaahu, wa vashaan yarassilum le yabashshiru ¹⁵wa yakuun leehum sulTa vashaan yamarrigu_sh sheyaaTiin. ¹⁶Wa ahum deel al iTnaashar al hu ixtaarum: Simvaan, al addaahu al ism BuTrus, ¹⁷wa Yavkuub ibn Zabadi wa YuuHanna axu Yavkuub, al huwa addaahum al ism Buwaanarjis, yavni awlaad Soot al barg. ¹⁸Wa Andaraawus, wa Fiilubbus, wa Bartulamaawus, wa Matta, wa Tuuma, wa Yavkuub ibn Halfa, wa Taddaawus, wa Simvaan al Kanaawi, ¹⁹wa Yahuuza al IsxaryuuTi as sallamu.

*veesh at tagdima: (min al kilma: "gaddam") al veesh al yaxuTTuuha foog al maDbah.

YASUUV WA BAVLAZABUUL

²⁰Bavdeen daxal beet. Wa_n naas itlammu marra taanya, Hatta maa kaan mumkin yaakulu. ²¹Wa lamma ahlu simivu van da, maragu le yamsikuuhu, fishaan gaalu, "Hu majnuun." ²²Wa muvalliimiin al gaanuun an nazalu min Uurushaliim gaalu, "Bavlazabuul fiihu. Be ra'iis ash sheyaaTiin hu yamarrig ash sheyaaTiin." ²³Wa hu naadaahum wa kallamum be amsaal, "Keef ash SheeTaan yagdar yamarrig ash SheeTaan? ²⁴Iza mamlaka mingasima vala nafsa, al mamlaka di maa bitagdar tasbut. ²⁵Wa iza kaan

beet ingasam vala nafsu, al beet daak maa bigdar yasbut. ²⁶Wa iza ash SheeTaan gaam vala nafsu wa ingasam, hu maa bigdar yasbut, laakin nihaayatu jaaiya. ²⁷Maa mumkin waaHid yadxul beet raajil gawwi wa yashiil maalu, illa hu biyarbuT ar raajil al gawwi. Bavdeen hu bigdar yashiil maalu.

²⁸Al Hagg aguul leekum, Kull al xaTaaya bitkuun maghfura le awlaad an naas, wa_sh shataayim al yashtimu beeha. ²⁹Wa laakin al yajaddif vala_r RuuH al Gudus maa bikuun maghfur leehu abadan. XaTiyyatu foog ragabtu le_l abad." ³⁰Vashaan hum gaalu, "Fiihu ruuH najis."

³¹Wa ummu wa axwaanu jo, wa kaanu waagfiin barra. Wa rassalu waaHid vashaan yanaadiihu. ³²Wa naas kutaar kaanu gaavidiin Hawlu, wa gaalu leehu, "Ummak wa axwaanak fih barra yaTlubuuk." ³³Wa radda valeehum wa gaal, "Minu ummi wa axwaani?" ³⁴Wa itlafat le_n naas al kaanu gaavidiin Hawlu wa gaal, "Ahum deel ummi wa axwaani!" ³⁵Huwa_l biyavmil iraadat Allaah, huwa axuui, wa uxti, wa ummi."

MASAL AL MUZAARIV

4 Wakit taani Yasuuv biga yavallim be jamb al baHar. Wa naas kutaar xaaliS itlammu leehu, Hatta daxal murkab wa gavad fiiha vala 1 baHar. Wa_n naas kullu kaanu gaavidiin be jamb al baHar vala_T Tarf. ²Wa vallahum Haajaat katiira be amsaal. Wa fi tavliimu gaal leehum, ³"Asmavu! Al muzaariv marag le yazrav teeraabu. ⁴Wa wakit maa yazrav, bavD min at teeraab wagav fi_s sikka, wa_T Tuyuur jo wa akaloohu. ⁵Wa bavD minnu wagav vala arD fiiha Hujaar, wa maa kaan fih turaab katiir. Wa Tawwaali gaam, vashaan at turaab kaan xafiif. ⁶Wa lamma_sh shamish Talavat, inHarag wa biga yaabis, fishaan maa kaan vindu virg. ⁷Wa teeraab taani wagav been ash shook, wa_sh shook Talav wa xanagu. Wa maa jaab tamar. ⁸Wa teeraab taani wagav vala_l arD al kwaisa, wa gaam wa kibir wa jaab dura, be talaatiin, wa be sittiin, wa be miyya. ⁹Wa gaal, "Al vindu iDneen le_s samav, xalliihu yasmav."

62

MARKUS 4:30

¹⁰Wa lamma kaan baraahu, an naas al kaanu Hawlu mava_l iTnaashar sa'alu van al amsaal. ¹¹Wa gaal leehum, "Addu leekum tavrifu sirr malakuut Allaah, wa laakin leehum al fih barra, kullu shi be amsaal, ¹²vashaan,

Bivaayinu be vuyunum wa laakin maa bishuufu,
wa bismavu samav wa laakin maa bifhamu,
vashaan maa yarjavu wa hu yaghfir leehum."

¹³Wa gaal leehum, "Maa tafhamu_l masal da? Wa keef bitafhamu kull al amsaal?" ¹⁴Al muzaariv yazrav al kilma. ¹⁵Wa deel hum al vala_s sikka, al maHall al fiihu yazravu_l kilma. Lamma yasmavu_l kilma, Tawwaali ash SheeTaan biji wa yaaxud al kilma al kaan mazruuva fiihum. ¹⁶Wa zei da, deel hum al mazruuviin vala_l arD al fiiha Hujaar. Lamma yasmavu_l kilma, Tawwaali yagbaluuha be faraH. ¹⁷Wa maa leehum virg fi nufuusum, laakin yistannu wakit galiil. Bavdeen, lamma_D Diig walla_T TarD yaHSal vashaan

al kilma, Tawwaali yagavu. ¹⁸Wa taanyiin, hum al mazruuviin been ash shook. Deel hum al yasmavu_l kilma, ¹⁹wa laakin *humuum ad dunya, wa ghishsh al **ghina, wa maHabbat Haajaat taanya tadxul wa taxnug al kilma, wa hiya bitkuun biduun tamar. ²⁰Wa laakin deel al mazruuviin vala_l arD al kwaisa, hum al yasmavu_l kilma wa yagbaluuha wa yajiibu tamar, be talaatiin, wa be sittiin, wa be miyya."

²¹Wa gaal leehum, "Yajiibu lamba vashaan yaxuTTuuha tiHit guffa? walla tiHit al vangareeb? wa maa yaxuTTuuha vala T Tarabeeza? ²²Vashaan maa fih Haaja madsuusa illa vashaan bitkuun beiyina. Wa maa fih shi mughaTTa illa vashaan bitkuun mavruuf. ²³Iza waaHid vindu idneen le yasmav, xalliihu yasmav." ²⁴Wa gaal leehum, "Xallu baalkum le_l intu tasmavu. Al keela al intu tadduuha, bitkuun al keela al hum bidduukum intu, wa ziyaada. ²⁵Vashaan al vindu, bidduuhu aktar. Wa_l maa vindu, Hatta_l Haaja al vindu bishiiluha minnu."

²⁶Wa gaal, "Malakuut Allaah zeI zool yazrav teeraab vala_l arD. ²⁷Wa yanuum wa yaguum leel wa nahaar. Wa_t teeraab yaTlav wa yakbar, wa hu maa yavrif keef. ²⁸Al arD min nafsaha tajiib ad dura, fi_l awwal al geshsh, bavdeen raas ad dura, wa bavdeen raas malyaan dura. ²⁹Wa laakin lamma_d dura jaahiza, Tawwaali yaxuTT fiihu_l manjal, fishaan wakit yalimmu_d dura ja."

MASAL TEERAAB AL XARDAL

³⁰Wa gaal, "Binguul malakuut Allaah zeI shinu? Walla be yaatu masal

*humuum: al Haajaat al yafakkiru katiir fiihu.
**ghina: xeeraat katiira.

MARKUS 4:31

namassilu? ³¹Huwa zeI *habbat **xarDal. Lamma takuun mazruuva fi_l arD, hiya aSghar kull at teeraab al vala_l arD. ³²Wa laakin lamma kaanat mazruuva, takbar wa tabga akbar kull an nabaataat. Wa tavmil furuuv kabiira Hatta Tuyuur as sama yagdaru yagannibu fi Dulla."

³³Be amsaal katiira zeI di, hu gaal leehum al kilma, zeI maa hum kaanu yagdaru yafhamu. ³⁴Yasuuv maa kallamum biduun masal, laakin hu warra mavna kullu shi le talaamiizu lamma kaanu baraaHum.

YASUUV YASAKKIT AL HABUUB

³⁵Al yoom daak, fi_l misa, gaal leehum, "Namshi le_T Tarf at taani." ³⁶Wa hum xallu_j jamaava wa axadu Yasuuv mavaahum zeI maa huwa kaan, fi_l murkab. Wa maraakib taanya kaanat mavaahu. ³⁷Wa nazalat habuub shadiida, wa_l mooya DarabaT wa daxalat fi_l murkab Hatta_l murkab garrabaT tabga malyaana. ³⁸Laakin hu kaan fi mu'axxir al murkab, naayim foog al maxadda. Wa gawwamoohu min an noom wa gaalu leehu, "Yaa Muvallim, maa muhimm leek iza namuut?" ³⁹Wa gaam min an noom, wa wabbax al habuub, wa gaal le_l baHar, "Askut saakit." Wa_l habuub sakatat, wa kaan fih sukuut kabiir. ⁴⁰Wa gaal leehum, "Intu xaayifiin kida le shinu? Keef maa vindakum iimaan?" ⁴¹Wa xaafu xooF shadiid wa gaalu bavDahum le bavD, "Minu da? vashaan al habuub wa_l baHar yaTiivuuhu!"

SHIFA AR RAAJIL AL VINDU RUUH NAJIS

5 Wa wiSlu le_j jamb at taani min al baHar, le balad aj Jadariyyiin. ²Wa lamma Talav min al murkab, Tawwaali raajil leehu ruuH najis ja min al gubuur wa gaabalu. ³Wa hu kaan gavad fi_l gubuur. Wa maa kaan fih waaHid yagdar yarbuTu, wa laa be janziiir. ⁴Marraat katiira kaan marbuuT be janaaziir le rijleehu wa salaasil, wa laakin gaTTav aj janaaziir wa kassar as salaasil. Wa maa fih waaHid vindu guwwa yaghlibu. ⁵Wa kullu yoom leel wa nahaar kaan bikoarik fi_l gubuur wa fi_j jibaal, wa kaan yagTav nafsu be Hujaar. ⁶Wa lamma shaaf Yasuuv min baviid, jara wa vabadu. ⁷Wa koorak be Soot vaali wa gaal, "Maali wa maalak, yaa Yasuuv, Ibn Allaah al Vaali? ATlub minnak be Allaah, maa tatavvibni." ⁸Valashaan Yasuuv gaal leehu, "ATlav min az zool, yaa ruuH najis!" ⁹Wa Yasuuv sa'alu wa gaal, "Ismak shinu?" Gaal, "Ismi Lijiyuun, fishaan niHna katiiriin." ¹⁰Wa Talab katiir min Yasuuv maa yaTrudum barra min al balad. ¹¹Wa kaan fih hinaak vind aj jabal muraah kabiir min al kadaariik biyaakul. ¹²Wa Talabu leehu wa gaalu, "Rassilna le_l kadaariik vashaan nadxul fiihum." ¹³Wa Yasuuv addaahum izn. Wa_l arwaaH an najisa maragu minnu, wa daxalu fi_l kadaariik. Wa_l muraah jara min aT Tarf le_l baHar wa ghirig fi_l baHar. Wa kaan fih itneen alf kadruuk tagriiban.

*habba: teeraaba waaHda.

** xardal. nuuv min an nabaataat

MARKUS 5:36

¹⁴Wa_r ruvaat harabu, wa xabbaroohu fi_l madiina wa barra min al madiina kamaan. Wa_n naas jo vashaan yashuufu_sh shi al HaSal. ¹⁵Wa jo le Yasuuv, wa shaafu_z zool, al kaan fiihu sheyaaTiin, gaavid, wa laabis hiduum, wa vaagil. Wa huwa_l kaan leehu arwaaH katiira. Wa_n naas kaanu xaayifiin. ¹⁶Wa_n naas ash shaafuuhu, kallamu van ash shi al HaSal le_z zool al kaanat fiihu sheyaaTiin wa van al kadaariik. ¹⁷Wa bigu yaTlubu min Yasuuv yasiib baladum. ¹⁸Wa wakit kaan yadxul al murkab, az zool al fiihu sheyaaTiin Talab minnu yakuun mavaahu. ¹⁹Wa laakin maa xallaahu, wa gaal leehu, "Amshi le beetak, wa le ahlak, wa xabbirum be_l Haaja al vamala beek ar Rabb, wa keef warra leek raHmatu." ²⁰Wa marag wa biga yanaadi fi_l Mudun al Vashara al Haajaat al vamaal Yasuuv beehu. Wa kull an naas istaghrabu.

BINT MEYYITA WA MARA VAIYAANA

²¹Wa lamma Yasuuv marra taanya gaTav al baHar fi_l murkab le_j jamb at taani, naas kutaar itlammu leehu. Wa hu kaan fi Tarf al baHar. ²²Bavdeen waaHid min ru'asaa beet ar Rabb ja, ismu Yaayirus. Wa lamma shaaf Yasuuv, wagav giddaam kirveehu, ²³wa gaal, "Binti_S Saghaira gariiba min al moot. Tavaal min faDlak, wa xuTT iidak valeeha vashaan takuun Taiba, wa taHya." ²⁴Wa masha mavaahu.

Wa naas kutaar tabavoohu wa garrabu leehu. ²⁵Wa kaanat fih mara, ad damm nazal minnaha le muddat iTnaashar Sana. ²⁶Wa hiya tivibat katiir min *Hukama katiiriin. Wa Sarafat kull al guruush al vindaha. Wa hiya maa bigat Taiba, laakin al vaya zaadat. ²⁷Wa lamma simivat be_l xabar van Yasuuv, jaat min waraahu fi wasT aj jamaava wa lamasat hiduumu. ²⁸Fishaan gaalat, "Iza almas hiduumu bass, bakuun Taiba." ²⁹Wa Tawwaali nuzuul damma wagaf. Wa hiya virifat fi jisima 'innaha bigat Taiba. ³⁰Wa Yasuuv virif fi nafsu al guwwa Talavat minnu. Wa Tawwaali itlafat fi wasT aj jamaava wa gaal, "Minu lamas hiduumi?" ³¹Wa talaamiizu gaalu leehu, "Inta tashuuf an naas yalizzuuk, wa taguul, Minu lamasni?" ³²Wa kaan yavaayin Hawlu vashaan yashuuf al waaHda al vamaalat da. ³³Wa_l mara virifat ash shi al HaSal leeha, wa kaanat

xaayifa wa rajafat, wa jaat wa wagavat giddaamu, wa kallamatu be_l Hagg kullu. ³⁴Wa gaal leeha, "Yaa binti, iimaanik shafaaki. Amshi be_s salaam. Kuuni Taiba min al vaya."

³⁵Wa wakit maa Yasuuv yitkallam lissav, naas jo min ra'iis beet ar Rabb, wa gaalu, "Bintak maatat. Le shinu inta lissav tatavvib al Muvallim?" ³⁶Wa Yasuuv simiv al kalaam al hum gaalu, wa gaal le ra'iis beet ar Rabb, "Maa

*Hakiim, Hukama.

65

MARKUS 5:37

taxaaf. Saddig bass." ³⁷Wa hu maa xalla aiyi waaHid yatbavu illa BuTrus, wa Yavkuub, wa YuuHanna axu Yavkuub. ³⁸Wa lamma wiSlu le beet ra'iis beet ar Rabb, Yasuuv shaaf ad dawsha, wa_n naas yabku wa yakooriku katiir jiddan. ³⁹Wa lamma daxal, hu gaal leehum, "Le shinu tavmilu dawsha wa tabku? Al bint maa meyyita laakin naayima." ⁴⁰Wa DiHiku valeehu. Laakin hu marrag kullahum barra, wa axad abu_l bint wa ummaha wa_l kaanu mavaahu, wa masha le_l maHall al kaanat fiihu_l bint. ⁴¹Wa masak al bint be iida, wa gaal leeha, "Taliita guum." yavni, "Yaa bint, aguul leeki, Guumi." ⁴²Wa Tawwaali al bint gaamat wa mashat, vashaan vumura kaan iTnaashar sana. Wa Tawwaali istaghrabu jiddan. ⁴³Wa hu amarum shadiid maa yaxallu waaHid yavrif be da. Wa kallamum yadduaha vashaan taakul.

NABI BIDUUN IHTIRAAM

6 Wa marag min hinaak wa ja le waTanu. Wa talaamiizu tabavoohu. ²Wa lamma kaan yoom as sabit, ibtada yavallim fi beet ar Rabb. Wa naas kutaar lamma simivoohu, istaghrabu wa gaalu, "Ar raajil da itvallam kullu da min ween? Shinu al Hikma al addooha leehu? Hatta yagdar yavmil al avmaal al gawwiyya di be iidu! ³Da maa huwa an najjaar? walad Maryam, wa axu Yavkuub, wa Yuusi, wa Yahuuza, wa Simvaan? Wa axwaatu maa hina mavaana?" Wa bigu zavlaaniin minnu. ⁴Wa Yasuuv gaal leehum, "Maa fih nabi biduun iHtiraam illa fi waTanu wa been agaaribu wa fi beetu." ⁵Wa hu maa gidir yavmil vamaal be guwwa wa laa waaHid hinaak, illa hu xaTT iideehu vala naas vayaaniin galiiliin wa shafaahum. ⁶Wa hu istaghrab vashaan hum kaanu biduun iimaan.

Wa masha min Hilla le Hilla wa vallam an naas.

⁷Wa naada_l iTnaashar wa biga yarassilum itneen itneen. Wa addaahum sulTa vala_l arwaaH an najisa. ⁸Wa amarum maa yashiilu Haaja le_s safar illa vaSaaya bass, laa veesh, wa laa kiis, wa laa guruush fi Hizaamum. ⁹Laakin amarum yalbasu jizaam, wa maa yalbasu gamiiseen. ¹⁰Wa gaal leehum, "Al beet al intu tadxuluuhu, agvudu fiihu lighaayat maa tamrugu min al maHall da. ¹¹Wa iza aiyi maHall maa yagbalkum, wa_n naas yaabu yasmavu leekum, hizzu t turaab min rijleekum lamma tamrugu, vashaan shahaada valeehum." ¹²Wa maragu, wa bashsharu 'an an naas laazim yatuubu. ¹³Wa Tallavu sheyaaTiin katiira, wa dahanu be zeet naas vaiyaaniin kutaar, wa shafbohum.

66

MOOT YUUHANNA AL MAVMADAAN

¹⁴Wa_l malik Hiiruudus simiv beehu, valashaan ism Yasuuv biga mavruuf. Bavd min an naas gaalu, "YuuHanna al Mavmadaan gaam min been al meyyitiin. Wa valashaan kida, al guwmaat di bishtaghila fiihu." ¹⁵Wa laakin naas taanyiin gaalu, "Huwa Iiliyya." Wa bavD minnahum gaalu, "Huwa nabi, zeid waaHid min al anbiya." ¹⁶Laakin lamma Hiiruudus simiv da, hu gaal, "YuuHanna al ana gaTavta raasu, huwa gaam min been al meyyitiin." ¹⁷Vashaan Hiiruudus nafsu kaan rassal wa *gabaD vala YuuHanna, wa rabaTu fi_s sijin fishaan Hiiruudiyya, marat Fiilubbus axuuhu. Valashaan hu kaan itzawwaja. ¹⁸Fishaan YuuHanna kaan gaal le Hiiruudus, "Maa be_l gaanuun bitaaxud marat axuuk." ¹⁹Kida, Hiiruudiyya kaanat zavlaana shadiida fi galbaha min YuuHanna, wa kaanat vaawiza taktulu. Wa laakin maa kaanat tagdar. ²⁰Vashaan Hiiruudus kaan xaayif min YuuHanna, wa virif hu raajil baarr wa gudduus, wa Harasu. Wa lamma simiv YuuHanna, **itHayyar jiddan, wa laakin simivu be faraH. ²¹Wa HaSalat furSa fi voom miilaad Hiiruudus, wa hu vamaal vazuuma le_l muHtarimiin, wa ru'asaa aj juyuuush wa naas aj Jaliil al kubaar. ²²Wa lamma bint Hiiruudus daxalat wa ragaSat, Hiiruudus wa Duyuufu kaanu mabsuuTiin jiddan. Wa_l malik gaal le_l bint, "Atlubi minni zeid maa vaawiza, wa ana baddiha leeki." ²³Wa Halaf wa gaal, "Baddiiki al inti bitaTlubi minni lighaayat nuSS mamlakti." ²⁴Wa maragat, wa gaalat le ummaha, "BaTlub shinu?" Wa hiya gaalat, "Raas YuuHanna_l mavmadaan." ²⁵Wa Tawwaali daxalat be surva le_l malik, wa Talabat wa gaalat, "Ana vaawizaak taddiini Tawwaali raas YuuHanna l mavmadaan vala sahan." ²⁶Wa_l malik kaan haznaan jiddan. Wa laakin valashaan Halafu wa Duyuufu, maa daar yarfuda. ²⁷Wa Tawwaali al malik rassal vaskari min al Hurraas, wa amaru yajiib raas YuuHanna. Wa masha wa gaTav raasu fi_s sijin, ²⁸wa jaab raasu vala SaHan, wa addaahu le_l bint. Wa_l bint addatu le ummaha. ²⁹Wa lamma_t talaamiiz simivu, jo wa axadu jismu, wa xaTTooHu fi gabr.

YASUUV YADDI AKL LEJL XAMSAT ALAAF**

³⁰Wa_r rusul rajavu le Yasuuv, wa xabbaroohu be kullu shi, kull al vamaloohu wa kull al vallamoohu. ³¹Wa gaal leehum, "Tavaalu intuu baraakum le maHall al xala, w_istariiHu shwaiya." Fishaan aj jaaiyiin wa_l maashiin kaanu katiiriin, wa maa vindahum furSa vashaan yaaklu. ³²Wa mashu fi l murkab le maHall al xala baraahum. ³³Wa naas kutaar shaafuum maashiin, wa virifoohum. Wa jaru hinaak be kirveehum min kull al mudun. Wa wiSlu gubbaal maa hum wiSlu. ³⁴Wa lamma Yasuuv Talav, hu shaaf naas kutaar, wa Hanna valeehum, fishaan hum zeid xirfaan biduun raavi. Wa biga yavallimum Haajaat katiira. ³⁵Wa bavD saavaat katiira, talaamiizu garrabu

*gabaD, yagbuD: yamsik be guwwa.

**itHayyar, yitHayyar: biga malaxbat fi fikru, walla tavbaan.

MARKUS 6:36

leehu wa gaalu, "Al maHall da xala, wa_l wakid faat." ³⁶Kallim an naas 'an yamshu le_l maHallaat Hawleena wa_l Hilal wa yashtaru akil le nufuusum." ³⁷Wa laakin gaal leehum, "Intuu adduuhum vashaan yaakulu." Wa gaalu leehu, "Namshi nashtari veesh be miyyateen riyaal? wa naddiihum vashaan yaakulu?" ³⁸Wa gaal leehum, "Vindakum kam raghiif? Amshu wa shuufu." Wa lamma virifu, gaalu, "Xamsa, wa samakteen." ³⁹Bavdeen amar kulluhum yagvudu jamaavaat jamaavaat vala_l geshsh al axDar. ⁴⁰Wa kida gavadu fi jamaavaat miyya miyya, wa xamsiin xamsiin. ⁴¹Wa axad al xamsa rughaan wa_s

samakteen, wa vaayan le_s sama wa baarak wa kassar ar rughfaan, wa addaaha le_t talaamiiz vashaan yagaddimuuha le_n naas. Wa gassam as samakteen been kullahum. ⁴²Wa kulluhum akalu, wa kaanu shabvaaniin. ⁴³Wa lammu iTnaashar guffa malyaana min Hitat ar raghiif wa_s samak. ⁴⁴Wa deel al akalu_r rughfaan kaanu xamsat alaaf raajil.

YASUUV YAMSHI VALA_L BAHAR

⁴⁵Wa Tawwaali Yasuuv daxxal talaamiizu fi_l murkab, vashaan yamshu gubbaalu le_T Tarf at taani le BeetSaida, wa huwa Saraf an naas. ⁴⁶Wa bavd maa xallaahum, masha le_j jibaaal vashaan yaSalli. ⁴⁷Wa lamma biga_l misa, al murkab kaanat fi wasT al baHar, wa huwa kaan baraahu vala_l waaTa. ⁴⁸Wa shaafum tavbaaniin vashaan kaanu bisuugu_l murkab, vashaan al habuub kaanat Didd al murkab. Wa been as saava talaata wa_s saava sitta fi S_SabaaH, Yasuuv garrab leehum maashi vala_l baHar. Wa kaan vaawiz yafuutum. ⁴⁹Wa laakin lamma shaafuuhu maashi vala_l baHar, iftakaru kaan ruuH, wa kooraku. ⁵⁰Valashaan kulluhum shaafuuhu wa kaanu xaayifiin jiddan. Laakin Tawwaali kallamum wa gaal leehum, "Shiddu Heelkum. Ana huwa. Maa taxaafu." ⁵¹Wa Talav leehum juwwa_l murkab, wa_l habuub sakatat. Wa hum istaghrabu katiir xalaaS. ⁵²Valashaan hum maa fihmu van ar rughfaan, laakin guluubum kaanat tagiila.

⁵³Wa laama gaTava_l baHar, jo le arD Janiisaarat, wa rabaTu_l murkab vind aT Tarf. ⁵⁴Wa lamma maragu min al murkab, Tawwaali an naas virifoohu, ⁵⁵wa jaru fi kull al makaan da, wa bigu yashiilu naas vaiyaaniin vala buruushum le kullu maHall al hum simivu Yasuuv kaan fih hinaak. ⁵⁶Wa fi kullu maHall al hu ja leehu, iza Hilla, walla madiina, walla maHallaat barra al mudun, xaTTu_l vaiyaaniin fi_s suug, wa Talabu minnu yaxalliium yalmasu Tarf hiduumu bass. Wa kullu al limsoohu bigu shudaad.

68

MARKUS 7:19

NADDIIF WA MAA NADIFF

7 Wa_l Farriisiyyiin itlammu leehu, hum wa bavD min muvalliimiin al gaanuun aj jo min Uurushaliim. ²Wa shaafu bavD min talaamiizu yaakulu veesh be iid wasxaana, yavni biduun maa yaghassilu iideehum. ³Valashaan al Farriisiyyiin wa kull al Yahuud maa yaakulu illa yaghassilu iideehum Hatta_l kuuveen, vashaan yaHfaZu vaadat ash shuyuux. ⁴Wa lamma biju min as suug, maa yaakulu iza maa yitghassalu fi_l awwal. Wa yaHfaZu vawaayid taanya katiira: zei ghasiil al kubbaayaat, wa_l *buraam, wa Hilal an naHaas. ⁵Wa_l Farriisiyyiin wa muvalliimiin al gaanuun sa'aloohu wa gaalu, "Le shinu talaamiizak maa biviishu be vaadat ash shuyuux? Wa laakin badal min da yaaklu veesh be iid wasxaana?" ⁶Wa gaal leehum, "Nubuwwat Ishavyaa kaanat mazbuuta lamma itnabba vankum, intu_l manaafigiin, zei maa maktuub:

An naas deel yaHtarimuuni be xushuumum,
wa laakin guluubum baviidiin minni.

⁷Yavbuduuni biduun faaida,

Wa yavallimu tavaaliim awaamir an naas.

⁸Intu taxallu arm Allaah, wa taHfaZu vaadat an naas."

⁹Wa gaal leehum, "Vindakum tartiib kwayiis 'an Tarfudu amr Allaah valashaan taHfaZu vaadatukum! ¹⁰Vashaan Muusa gaal, IHtarim abuuk wa ummak, wa, Al yashtim abuuhu walla ummu, xalliuhu yamuut al moot. ¹¹Laakin intu taguulu, Iza waaHid yaguul le abuuhu walla ummu, Al faaida al kaan vindak minni,

hiya tagdima, Yavni hadiyya le Allaah, ¹²Intu maa taxalluuhu yavmil Haaja le abuuhu aw ummu bavD da. ¹³Wa intu tabaTTilu kalaam Allaah be vaadatkuum al intu xabbartu_n naas beehu. Wa intu tavmilu Haajaat katiira zei di."

¹⁴Wa naada leehu_n naas marra taanya, wa gaal leehum, "Asmavu leiya kullukum, w_afhamu. ¹⁵Maa fih Haaja barra min al insaan iza tadxul fiihu tagdar tanajjis. Laakin al Haajaat at tamrug min al insaan, hiya tanajjis. ¹⁶Iza waaHid vindu idneen le_s samav, xalliuhu yasmav." ¹⁷Wa lamma Yasuuv xalla_n naas wa daxal al beet, talaamiizu sa'aloohu van al masal. ¹⁸Wa gaal leehum, "Intu kamaan maa faahmiin? Maa tafhamu al yadxul al insaan min barra maa bigdar yanajjis? ¹⁹Vashaan maa yadxul galbu, laakin batnu, wa yaTlav min jismu." Wa be_l kalaam da, xabbar an naas 'innu kull al akil naDiif.

*burma, buraam: Haaja tashiil mooya.

69

MARKUS 7:20

²⁰Wa gaal, "Al yamrug min al insaan, huwa_l yanajjis al insaan. ²¹Vashaan min juwwa, min guluub an naas, bitamrug al afkaar ash sharriira, wa_l fujuur, wa_s sirga, wa_l katl, wa_z zina, ²²wa_T Tamav, wa_sh sharr, wa_l ghishsh, wa_s safaaha, wa_l veen ash sharriira, wa_l kidib vala zool, wa_l kibir, wa_l vamaal al baliid. ²³Kull al Haajaat ash sharriira di tamrug min juwwa_z zool, wa tanaiisu."

IIMAAN AL MARA MIN NAAS GRIIGI

²⁴Wa Yasuuv gaam min hinaak, wa masha le maHall Suur wa Seedaa. Wa daxal fi beet, wa maa kaan vaawiz aiyi waaHid yavrif. Laakin maa gidir yakuun madsuus minnahum. ²⁵Laakin Tawwaali, mara simivat vanna, wa leeha bint saghaira fiiha ruuH najis. Wa_l mara jaat wa wagavat giddaam kirveehu. ²⁶Wa hiya kaanat mara min naas Griigi, jinsa Fiiniigiyya Suuriyya. Wa Talabat minnu yaTalliv ash sheeTaan min binta. ²⁷Wa gaal leeha, "Xalli_l awlaad biyashbavu fi_l awwal, vashaan maa kwaiyis yaaxud veesh al awlaad wa yarmiihu le_l kilaab as Sughaar." ²⁸Laakin hiya raddat wa gaalat leehu, "Aiwa, yaa Rabb, laakin al kilaab tiHit at tarabeeza yaaklu min *fatafiit al awlaad." ²⁹Wa gaal leeha, "Vashaan al kilma di, amshi. Ash sheeTaan Talav min bintik." ³⁰Wa mashat le beeta wa ligat al bint raagda foog al vangareeb, wa_sh sheeTaan kaan marag.

³¹Bavd shwaiya, Yasuuv marag min maHall Suur, wa masha be darib Seedaa le BaHar aj Jaliil, fi wasT maHall al Mudun al Vashara. ³²Wa jaabu leehu raajil atrash, wa savb leehu yitkallam. Wa Talabu minnu yaxuTT iidu valeehu. ³³Wa axadu min aj jamaava baraahu, wa xaTT asaabivu fi idneehu, wa bazag, wa lamas lisaanu. ³⁴Wa vaayan le_s sama, wa itnaffas, wa gaal leehu, "Iffata," yavni, "Kun maftuuH." ³⁵Wa idneehu bigu maftuuHa, wa lisaanu itfakka, wa hu biga yitkallam mazbuut. ³⁶Wa amarum maa yakallimu waaHid. Laakin be gadur maa amarum, hum kaanu yaxabbiru_n naas ziyaada be katiir. ³⁷Wa_n naas kaanu bistaghrabu jiddan jiddan, wa gaalu, "Hu vamaal kullu shi tamaam. Hu yavmil at turush yasmavu wa_l bukum yitkallamu!"

YASUUV YADDI AKL LE.L ARBAV ALAAF

8 Wa fi_l aiyaam deelaak, naas kutaar itlammu, wa maa kaan vindahum akil. Wa Yasuuv naada talaamiizu wa gaal leehum, ²"Ahanni vala_n naas, vashaan hum gaavidiin mavaai talaata aiyaam hassav, wa maa vindahum akil. ³Wa iza arasilum le buyuutum wa hum javaaniin, bigavu fi_s sikka. Wa bavD

minnahum jo min baviid." ⁴Wa talaamiizu gaalu leehu, "Keef waaHid yalga veesh kifaaya le_n naas deel vashaan bikuunu shabvaaniin hina fi_l

*fatafiit; Hitat veesh Saghaira.

70

MARKUS 8:28

xala?" ⁵Wa sa'alum wa gaal, "Vindakum kam raghiif?" Wa gaalu, "Sabva." ⁶Wa amar an naas yagvudu fi_l waata. Wa axad as sabva rughfaan. Wa bavD maa shakar, kassarum, wa addaahum le talaamiizu fishaan yagaddimu le_n naas. ⁷Wa kaan vindahum shwaiya min samak Saghaiyir. Wa bavD maa baarakum, amar 'an yagaddimu_s samak kamaan. ⁸Wa akalooha, wa kaanu shabvaaniin. Wa rafavu min fadlat al akil sabva gufaf malyaana. ⁹Wa_n naas al akalu kaanu arbavat alaaf tagriiban. ¹⁰Wa bavdeen Sarafum. Wa Tawwaali daxal murkab mava talaamiizu, wa masha le gism Dalmanuuta.

¹¹Wa_l Farriisiyyiin jo wa ibtadu yas'aluuhu, wa Talabu minnu valaama min as sama, vashaan yajarribuuhu. ¹²Wa Yasuuv itnaffas shadiid fi nafsu, wa gaal, "Naas az zaman da yaTlub valaama le shinu? Aguul leekum al Hagg, maa yaddu valaama le naas az zaman da." ¹³Wa xallaahum, wa daxal al murkab marra taanya, wa masha le_t Tarf at taani.

¹⁴Wa_t talaamiiz nisu yaaxudu_l veesh. Wa maa kaan vindahum fi_l murkab illa raghiif waaHid. ¹⁵Wa hu *hazzarum wa gaal, "Xallu baalkum, wa aHrasu min xamiirat al Farriisiyyiin wa xamiirat Hiiruudus." ¹⁶Wa itkallamu bavDahum le bavD wa gaalu, "Maa vindana veesh." ¹⁷Wa Yasuuv virif kalaamum wa gaal leehum, "Le shinu titkallamu valashaan maa vindakum veesh? Intu lissay maa tashuufu walla tafhamu? Guluubkum gawwiyyiin? ¹⁸Leekum vuyuun wa maa tashuufu? Wa vindakum idneen wa maa tasmavu? Wa maa titzakkaru? ¹⁹Lamma kassarta_l xamsa rughfaan le_l xamsat alaaf, rafavtu kam guffa malyaana min hitat al akil?" Gaalu leehu, "Itnaashar." ²⁰Wa lamma kassarta_s sabva rughfaan le_l arbavat alaaf, rafavtu kam guffa malyaana min baagi_l akil?" Wa gaalu leehu, "Sabva." ²¹Gaal leehum, "Lissav maa tafhamu?"

²²Wa jo le Beetsaida. Wa jaabu leehu waaHid vamyaaan, wa Talabu minnu yalmasu. ²³Wa axad al vamyaaan be iidu, wa gaadu barra min al Hilla. Wa bavD maa bazag fi veenu, wa xaTT iideehu valeehu, sa'alu wa gaal, "Inta tashuuf Haaja?" ²⁴Wa vaayan le foog, wa gaal, "Ashuuf an naas, laakin zei ash sHajar maashiin." ²⁵Bavdeen xaTT iideehu vala veeneehu marra taanya. Wa hu vaayan shadiid, wa nazaru rajav, wa hu shaaf kullu shi tamaam. ²⁶Wa rassalu le beetu, wa gaal, "Maa tadxul al Hilla abadan."

IVTIRAAF BUTRUS BE_L MASIIH

²⁷Wa Yasuuv marag, huwa wa talaamiizu, le Hilal Geesariyya Fiilibbus. Wa wakit maa kaanu fi_s sikka, sa'al talaamiizu wa gaal, "An naas biguulu ana minu?" ²⁸Wa gaalu leehu, "Biguulu YuuHanna al Mavmadaan, wa

*hazzar, yahazzir: yakallim van al xaTar.

71

MARKUS 8:29

taanyiin biguulu, Iiliyya, wa taanyiin biguulu, waaHid min al anbiya." ²⁹Wa sa'alum, "Wa intu bitguulu ana minu?" Wa BuTrus radda valeehu wa gaal, "Inta_l MasiiH." ³⁰Wa Yasuuv hazzarum 'an maa yakallimu aiyi zool vannu.

YASUUV YAVALLIM VAN MOOTU

³¹Wa hu ibtada yavaliimum 'an Ibn al insaan laazim yitvazzab katiir, wa_sh shuyuux, wa_l gusus al kubaar, wa muvalliimiin al gaanuun biyarfuduuhu, wa yaktuluuhu. Wa bavD talaata aiyaam hu biguum. ³²Wa kaan yaguul da be kalaam baayin. Wa BuTrus axadu leehu, wa ibtada *yawabbixu. ³³Wa Yasuuv itlafat wa vaayan le talaamiizu, wa wabbax BuTrus wa gaal, "Amshi baviid minni, yaa_sh SheeTaan! Vashaan inta maa tahtamm be Haajaat Allaah, laakin be Haajaat an naas."

³⁴Wa naada leehu_n naas mava talaamiizu, wa gaal leehum, "Iza aiyi waaHid vaawiz yaji waraai, xalliihu yankir nafsu, wa yashiil Saliibu, wa yatbavni. ³⁵Vashaan huwa_d daayir yaxalliS nafsu, **biDayyiva. Wa huwa_l yadayyiv nafsu fishaanni ana, wa fishaan al injiil, bixalliSa. ³⁶Vashaan al faaida shinu le zool iza yahassil vala_d dunya kullaha, wa yaxassir nafsu? ³⁷Wa_z zool bigdar yaddi shinu fidaa van nafsu? ³⁸Az zool al bikuun xajlaan minni, wa min kalaami been naas az zaman az zaani_l xaati da, Ibn al insaan bikuun xajlaan minnu kamaan, lamma biji fi majd Abuuhu mava_l malaaiKa_l magaddasiin."

9 Wa gaal leehum, "Aguul leekum al Hagg, bavD min an naas al waagfiin hina maa biDuugu_l moot lighaayat maa bishuufu malakuut Allaah jaai be guwwa."

AT TAGHYIIR ALMAJIID

²Wa bavD sittat aiyaam, Yasuuv axad mavaahu BuTrus wa Yavkuub wa YuuHanna. Wa Talav beehum le jabal vaali baraahum. Wa shaklu itghayyar giddaamum. ³wa hiduumu biga abyaD, laamiv jiddan, maa fih waaHid fi_d dunya yagdar yavmilu abyaD ze! ⁴Wa Zahar leehum Iiliyya wa Muusa, wa kaanu yitkallamu mava Yasuuv. ⁵Wa BuTrus radda wa gaal le Yasuuv, "Yaa Saiyid, Kwaiyis leena nakuun hina. Xalluuna nasnav talaata xiyaam, waaHda leek, wa waaHda le Muusa, wa waaHda le Iiliyya." ⁶Vashaan hu maa virif yaguul shinu, valashaan hum kaanu xaayifin jiddan. ⁷Wa saHaaba ghattatum, wa Soot ja min as saHaaba wa gaal, "Da huwa Ibni_l Habiib. Asmavu leehu." ⁸Wa vala ghafla lamma vaayanu hawaleehum, hum maa shaafu aiyi waaHid mavaahum bavD da illa Yasuuv bass.

*wabbax, yawabbix: Yakailim shadiid van ghalaT.

**Dayyav, yaDayyiv: yawaddir.

72

MARKUS 9:29

⁹Wa wakit maa kaanu naaziliin min aj jabal, amarurn maa yaxabbiru aiyi waaHid be l hum shaafuuhu, lighaayat maa Ibn al insaan gaam min been al meyyitiin. ¹⁰Vashaan kadi, HafaZu_l kalaam le nufuusum, wa kaanu yas'alu bavDahum le bavD mavnat al giyaama min been al meyyitiin. ¹¹Wa sa'aloohu, "Le shinu muvalliimiin al gaanuun biguulu Iiliyya laazim biji fi_l awwal?" ¹²Wa gaal leehum, "SaHiiH, Iiliyya yaji fi_l awwal wa birajjiv kullu shi. Wa keef maktuub van Ibn al insaan, 'innu yitvazzab katiir, wa yakuun marfuud?" ¹³Laakin aguul leekum, Iiliyya ja be_l Hagg, wa_n naas vamaalu beehu ze! maa daaru, ze! maa maktuub vannu."

SHIFA AL WALAD AL MITVAZZAB

¹⁴Wa lamma hum jo le_t talaamiiz at taanyiin, shaafu naas kutaar hawaleehum, wa muvalliimiin al gaanuun yitkallamu mavaahum. ¹⁵Wa Tawwaali kull an naas lamma shaafuuhu, istaghrabu, wa jaru leehu wa sallamu valeehu. ¹⁶Wa hu sa'alum wa gaal, Titkallamu mavaahum van shinu?" ¹⁷Wa waaHid min an naas radda valeehu wa gaal, "Yaa Muvallim, jibta leek waladi, vashaan vindu ruuH abkam. ¹⁸Wa fi kullu maHall ar ruuH yamsiku, yarmiihu le_l arD. Wa hu yazabbid, wa yavudd asnaanu, wa yabga yaabis. Wa Talabta le talaamiizak 'an yaTallivuuhu, laakin maa gidru." ¹⁹Wa radda vaieehum wa gaal, "Yaa naas az zaman al biduun iimaan, bakuun mavaakum le miteen? Basbur valeekum le miteen? Jiibuuhu leiya." ²⁰Wa gaddamu leehu_l walad. Wa lammajr ruuH shaaf Yasuuv, Tawwaali rama_l walad, wa hu wagav vala_l arD, wa "iddarDag, wa itzabbad. ²¹Wa Yasuuv sa'al abuuu wa gaal, "Min miteen hu kaan kida?" Wa gaal, "Min al wakit al huwa kaan Saghaiyir. ²²Wa marraat katiira ramaahu fi_n naar wa fi_l mooya vashaan yaxrabu. Laakin iza tagdar tavmil Haaja, arhamna wa saavidna." ²³Wa Yasuuv gaal leehu, "Taguul, Iza tagdar! Kullu shi mumkin le_z zool al biSaddig." ²⁴Wa Tawwaali abu_l walad koorak wa gaal, "Ana baSaddig. Saavidni fi duvf iimaani." ²⁵Wa lamma Yasuuv shaaf an naas yaju jaariyiin sawa, wabbax ar ruuH an najis, wa gaal leehu, "Yaajr ruuH al abkam al atrash, ana baddiik amr aTlav minnu, wa laa tadxulu marra taanya abadan." ²⁶Wa koorak, wa ramaahu be shidda, wa Talav minnu. Wa_l walad kaan zeil al meyyit, wa valashaan kadi, katiir min an naas gaalu, "Hu maat." ²⁷Wa laakin Yasuuv masaku be iidu, wa rafavu, wa hu gaam. ²⁸Wa lamma daxal le beet, talaamiizu sa'alu wa hum baraahum, wa gaalu, "Nihna maa gidirna naTallivu le shinu?" ²⁹Wa gaal leehum, "Maa mumkin yaTallivu n nuuv da illa be s sala wa s soom."

*iddarDag, yiddarDag: yadawwir jismu foog al arD.

MARKUS 9:30

³⁰Wa maragu min hinaak wa marru be_j Jaliil. Wa hu maa kaan daayir waaHid yavrif huwa ween, ³¹vashaan kaan yavallim talaamiizu wa yaguul leehum, "Ibn al insaan yasallimuuhu le iideen an naas. Wa hum biyaktuluuhu. Wa lamma yaktuluuhu, biguum bavD talaatat aiyaam." ³²Wa laakin maa fihmu kalaamu, wa xaafu yas'aluuhu.

MINU AL AKBAR

³³Wa jo le Kafranaahuu. Wa lamma Yasuuv kaan fi_l beet, sa'alum wa gaal, "Kuntu titkallamu mava bavD fi_s sikka van shinu?" ³⁴Wa sakatu, vashaan kaanu yitkallamu fi_s sikka bavDahum mava bavD, fi minu huwa_l akbar minnahum. ³⁵Wa hu gannab, wa naada_l iTnaashar, wa gaal leehum, "Iza waaHid vaawiz yabga_l awwalaani, laazim yabga aaxir al kull wa xaddaam le_l kull." ³⁶Bavdeen axad walad, wa waggafu fi wasiTum. Wa "hadanu, wa gaal leehum, ³⁷"A1 yagbal waaHid min al awlaad zeil da fishaan ismi, yagbalni. Wa_l yagbalni, maa yagbalni, laakin huwa ar rassalni."

³⁸YuuHanna gaal leehu, "Yaa Muvallim, shufna waaHid yaTalliv sheyaaTiin be ismak, wa manavnaahu, vashaan maa yatbavna." ³⁹Laakin Yasuuv gaal, "Maa tamnavuuhu. Maa fih waaHid yavmil be guwwa b_ismi wa Tawwaali yagdar yaguul valeiya ash **sharr. ⁴⁰Vashaan al maa valeena,

huwa mavaana. ⁴¹Aguul leekum al Hagg, al biddiikum kubbaaya mooya b_ismi vashaan intu bituuv al MasiiH, hu maa yawaddir ujratu.

⁴²Wa_l yakuun sabab al xaTiyya le waaHid min as Sughaar deel al biSaddigu beiya, aHsan leehu iza rabaTu murhaka fi ragabtu wa ramoohu fi_l baHar. ⁴³Wa iza iidak sabab xaTiyyatak, agtava. ⁴⁴Ahsan leek tadxul al Hayaat be iid waaHda min 'an tamshi le jahannam le_n naar al maa bitmuut, wa vindak iideen. ⁴⁵Wa iza kuraavak sabab xaTiyyatak, agtava. ⁴⁶Ahsan leek tadxul al Hayaat avraj min 'an yarmuuk fi_j jahannam wa vindak kirveen. ⁴⁷Wa iza veenak sabab xaTiyyatak, Talliva. Ahsan tadxul malakuut Allaah be veen waaHda min 'an yarmuuk fi jahannam wa vindak veeneen, ⁴⁸fi_l makaan al fiihu duudum maa bimuut, wa_n naar maa bitmuut. ⁴⁹Vashaan kullu waaHid bitmallah be_n naar. ⁵⁰Al miliH kwaiyis. Laakin iza_l miliH yabga masiix, keef tarajjivu leehu Doogu? Xalli yakuun leekum miliH fi nufuuskum, wa yakuun fih salaam beenkum."

AT TALAAG

10 Wa Yasuuv marag, wa masha le maHall al Yahuudiyya wa ghaadi_l Urdunn. Wa naas kutaar itlammu leehu, wa kaan yavallimum kamaan zeii §vaadatu.

*HaDan, yaHDun: xaTT durveen Hawl zool.

**sh'arr: shi baTTaal xaaliS.

§vaada: at tartnb al biyavmilu zool walla naas marraat katiira.

74

MARKUS 10:25

²Wa_l Farrisiyyiin garrabu leehu vashaan yajarribuuhu wa sa'aloohu, "Be_l gaanuun le_r raajil yaTallig maratu?" ³Radda valeehum wa gaal, "Muusa amarkum be shinu?" ⁴Gaal, "Muusa adda izn le_r raajil 'an yaktib shahaadat at talaag, wa yarassila minnu." ⁵Wa Yasuuv gaal leehum, "Muusa katab al amr da valashaan guluubkum gawwiyyiin. ⁶Laakin min bidaayat xaliigat ad dunya, Allaah xalagum raajil wa mara. ⁷Wa flshaan da, ar raajil bisiib abuuu wa ummu, wa yalhag maratu. ⁸Wa_l itneen yabgu jism waaHid. Kadi, hum maa itneen bavD da, laakin jism waaHid. ⁹Valashaan kida, aj jamavu Allaah, maa taxalli zool yafarrigu."

¹⁰Wa fi_l beet, talaamiizu sa'alu kamaan van da. ¹¹Wa gaal leehum, "Al yaTallig maratu wa bitzawwaj mara taanya, yavmil zina valeeha. ¹²Wa iza hiya taTallig raajila wa tazawwij raajil taani, hiya tavmil az zina."

YASUUV WA_L AWLAAD

¹³Wa kaanu yagaddimu leehu awlaad vashaan yalmasum. Wa laakin at talaamiiz kaanu yawabbixu_n naas al gaddamoohum. ¹⁴Wa laakin lamma Yasuuv shaafum, zivil shadiid, wa gaal leehum, "Xallu_l awlaad biju leiya, wa maa tamnavuuhum. Vashaan malakuut Allaah leehum al yakuunu zeii al awlaad deel. ¹⁵Aguul leekum al Hagg, al maa yagbal malakuut Allaah zeii walad, maa bidxulu abadan." ¹⁶Wa axadam fi dirvaatu wa kaan yabaarikum, wa huwa yaxuTT iideehu valeehum.

ASH SHAABB AL GHANI

¹⁷Wa wakit maa kaan maashi fi_s sikka, waaHid jara wa rakav giddaamu wa sa'alu wa gaal leehu, "Yaa_l Muvallim as saalih, asawwi shinu vashaan ooras al Hayaat al abadiyya?" ¹⁸Wa Yasuuv gaal leehu, "Le shinu tasammiini saalih? Maa fih zool waaHid saalih illa waaHid, wa huwa Allaah. ¹⁹Inta tavrif al

awaamir: Maa taktul, Maa tavnimil az zina, Maa tasrig, Maa tash-hadu be_l kidib, Maa taghishsh, IHTarim abuuk wa ummak." ²⁰Wa gaal leehu," Yaa Muvallim, HafaZta di kullaha min az zaman al ana kunta shaabb." ²¹Wa Yasuuv vaayan leehu, wa habbaahu, wa gaal, "Naagsa leek Haaja waaHda. Amshi, biiv kullu maalak, w_addiihu le_l masaakiin, wa bikuun vindak kanz fi_s sama. Wa tavaal, wa atbavni." ²²Wa hu biga maa mabsuuT min al kilma di, wa hu marag Haznaan, vashaan kaan vindu amwaal katiira.

²³Wa Yasuuv vaayan hawaleehu wa gaal le talaamiizu, "Keef bikuun savb le_l ghaniyyiin 'an yadxulu malakuut Allaah!" ²⁴Wa_t talaamiiz istaghrabu min kalaamu. Laakin Yasuuv gaal leehum kamaan, "Yaa awlaadi, duxuul malakuut Allaah savb jiddan! ²⁵As-hal le jamal 'an yadxul fi veen ibra min

MARKUS 10:26

'an raajil ghani yadxul malakuut Allaah." ²⁶Wa itvajjabu xalaaS, wa gaalu leehu, "Kaan kida, minu yagdar yaxlas?" ²⁷Yasuuv vaayan leehum wa gaal, "Da maa mumkin le n naas, laakin mumkin le Allaah. Vashaan kullu shi mumkin le Allaah." ²⁸Wa BuTrus ibtada yaguul leehu, "Shuuf, niHna xalleena kullu shi wa tabavnaak." ²⁹Yasuuv gaal, "Aguul leekum al Hagg, maa fih waaHid xalla beet, walla axwaan, waila axwaat, walla umm, walla abu, walla awlaad, walla ziraavaat fishaanni wa fishaan al injiil, ³⁰illa yagbal miyyat marra hassav fi_z zaman da: buyuut, wa axwaan, wa axwaat, wa ummahaat, wa awlaad, wa ziraavaat mava tarD, wa fi_z zaman aj jaai al Hayaat al abadiyya. ³¹Wa laakin katiir min an naas al fi_l awwal bikuunu fi_l aaxir, wa_l fi_l aaxir bikuunu fi_l awwal."

³²Wa kaanu fi_s sikka, wa yaTlavu le Uurushaliim. Wa Yasuuv kaan maashi giddaamum. Wa kaanu yistaghrabu, wa hum at tabavoohu kaanu xaayifiin. Wa Yasuuv axad al iTnaashar marra taanya, wa ibtada yaguul leehum van al bihsal leehu. ³³Wa gaal, "Shuufu, niHna naTlav le Uurushaliim. Wa bisallimu Ibn al insaan le_l gusus al kubaar wa muvallimiin al gaanuun. Wa bihkumu valeehu be_l moot, wa bisallimuuhu le_l *umam. ³⁴Wa bidhaku valeehu, wa yabzagu valeehu, wa yajliduuhu, wa yaktuluuhu. Wa bavD talaatat aiyaam biguum."

TALAB YAVKUUB WA YUUHANNA

³⁵Wa Yavkuub wa YuuHanna awlaad Zabadi garrabu leehu wa gaalu leehu, "Yaa Muvallim, niHna daayiriinak bitavnimil leena kullu maa naTlub minnak." ³⁶Wa gaal leehum, "Daayiriinni avmil leekum shinu?" ³⁷Gaalu leehu, "Addi leena nagannib waaHid van yamiinak, wa waaHid van shimaalak fi majdak." ³⁸Laakin Yasuuv gaal leehum, "Intu maa tavrifu al intu taTlubu. Intu tagdaru tashrabu min kubbaayat al wjav al ana bashrab minnaha? wa titvammadu be_l mavmuudiyya al ana atvammad beeha?" ³⁹Wa gaalu leehu, "Binagdar." Wa Yasuuv gaal leehum, "Al kubbaaya al ana bashrab minnaha, intu bitashrabu minnaha. Wa_l mavmuudiyya al ana batvammad beeha, bitvammadu intu." ⁴⁰Wa laakin al guvaad van yamiini walla van shimaali maa leiya 'an addiikum. Laakin huwa le_l HaDDar leehum Allaah." ⁴¹Wa lamma_l vashara simivu, ibtadu yazvalu min Yavkuub wa YuuHanna. ⁴²Wa Yasuuv naadaahum leehu wa gaal leehum, "Intu vaarfiin 'an deel al mavruufiin yakuunu hukkaam al umam, hum yavmilu zei as sayiid valeehum. Wa_l kubaar yashtaghila be sulTa valeehum. ⁴³Wa laakin maa yakuun beenkum zei da. Laakin al vaawiz yabga kabiir beenkum, laazim yakuun xaddaam leekum. ⁴⁴Wa_l vaawiz yabga_l awwal beenkum, laazim yakuun vabd le_l

*umma, umam: naas bilaad taanyiin.

76

MARKUS 11:11

kull. ⁴⁵Valashaan Ibn al insaan maa ja vashaan an naas yaxdimuuhu, laakin vashaan yaxdim an naas, wa vashaan yaddi nafsu fidaa van naas kutaar."

SHIFA BARTIMAAWUS AL VAMYAAN

⁴⁶Wa jo le AriiHa. Wa wakit maa kaan yamrug min AriiHa mava talaamiizu wa naas kutaar kamaan, Bartimaawus, yavni walad Timaawas, wa hu miskiin wa vamyaaan, kaan gaavid fi_s sikka yas'al sadaga. ⁴⁷Wa lamma hu simiv 'innu kaan Yasuuv an NaaSiri, ibtada yakoorik wa yaguul, "Yaa Yasuuv, Ibn Daawuud, arHamni!" ⁴⁸Wa naas kutaar kaanu yawabbixuuu, wa yakallimuuhu vashaan yaskut. Wa laakin hu kaan yakoorik ziyaada, "Yaa Yasuuv, Ibn Daawuud, arHamni." ⁴⁹Wa Yasuuv wagaf wa gaal, "Naaduuhu." Wa naadu_l vamyaaan wa gaalu leehu, "Shidd Heelak. Guum, hu binaadiik." ⁵⁰Wa rama toobu wa "naTTa, wa ja le Yasuuv. ⁵¹Wa Yasuuv gaal leehu, "daayirni avmil leek shinu?" Wa_l vamyaaan gaal leehu, "Yaa Saiyid, daayir ashuuf marra taanya." ⁵²Wa gaal leehu, "Amshi, iimaanak shafaak." Wa Tawwaali gidir yashuuf, wa tabav Yasuuv fi_d darib.

AD DUXUUL BE_N NASR

11 Wa lamma garrabu min Uurushaliim wa wislu Beetfaaji wa Beetvanya vind Jabal az Zeetuun, rassal itneen min talaamiizu, ²wa gaal leehum, "Amshu le_l Hilla al giddaamkum, wa Tawwaali lamma tadxulu fiiha, bitalgu jana Humaara marbuuT, maa fih waaHid rikbu abadan. Fikkuuhu, wa jiiuuu. ³Wa iza waaHid biguul leekum, Le shinu tavmilu kida? guulu, Ar Rabb **muHtaaj leehu, wa yarajjivu hina Tawwaali." ⁴Wa maragu, wa ligu jana Humaara marbuuT vind al baab barra min as sikka. Wa fakkoohu. ⁵Wa bavD min an naas al kaanu waagfiin hinaak gaalu leehum, "Bitavmilu shinu, wa intu tafikku jana_l Humaara?" ⁶Wa gaalu leehum zei maa gaal Yasuuv. Wa_n naas xalloohum yaaxduuhu. ⁷Wa jaabu jana_l Humaara le Yasuuv, wa ramu hiduumum valeehu. Wa Yasuuv gavad foogu. ⁸Wa naas kutaar farashu hiduumum fi_s sikka, wa taanyiin farashu warag min ash shajar al hum gaTavu min az ziraavaat. ⁹Wa hum al itgaddamoohu wa hum at tabavoohu kaanu yakooriku, wa gaalu, "Uusanna! Mubaarak huwa aj jaai b_ism ar Rabb! ¹⁰Mubaaraka mamlakat abuuna Daawuud at jaaiya! UuSanna fi_l vaali!"

¹¹Wa daxal le Uurushaliim wa masha le_l heekal. Wa lamma vaayan Hawlu le kullu shi, marag le Beetvanya mava_l iTnaashar, vashaan biga wakit al misa.

*naTTa, yanuTT: yaTlav be sudfa wa yarfav al kirveen min al arD.

**muHtaaj: maa vindu kifaaaya.

YASUUV YANADDIF AL HEEKAL

¹²Wa fi_S SabaaH, lamma maragu min Beetvanya, Yasuuv kaan javaan. ¹³Wa shaaf min baviid shajarat tiin, al vindaha warag. Wa masha yashuuf iza yimkin yalga fiiha Haaja. Wa lamma wiSil leeha, maa liga Haaja illa warag, valashaan maa kaan al wakit le_t tiin. ¹⁴Wa gaal leeha, "Maa fih waaHid biyaakul minnik tamar taani marra abadan." Wa talaamiizu simivoohu.

¹⁵Wa jo le Uurushaliim, wa daxal al heekal wa ibtada yaTrud an naas al kaanu bibiivu wa bishtaru fi_l heekal. Wa galab Tarabeezaat aS Sarraafiin wa karaasi_n naas al kaanu bibiivu_l Hamaam. ¹⁶Wa maa xalla aiyi waaHid yashiil buDaava fi wasT al heekal. ¹⁷Wa kaan yavallim wa gaal, "(?)Maa maktuub, Yasammu beeti beet aS Sala le kull al umam? Laakin intu sawweetuuhu maHall Haraamiyya." ¹⁸Wa_l gusus al kubaar wa muvalliimiin al gaanuun simivu, wa bigu yakuusu Tariig vashaan yaktuluuhu. Valashaan hum kaanu xaayifiin minnu, vashaan kull an naas itvajjabu min tavliimu. ¹⁹Wa lamma biga_l misa, maragu min al madiina.

SHAJARAT AT TIIN YEEBAS

²⁰Wa fi_S SabaaH wakit maa kaanu maashiin, shaafu shajarat at tiin yibsat lighaayat vuruuga. ²¹Wa BuTrus itzakkar wa gaal leehu, "Yaa Saiyid, shuuf! Shajarat at tiin al inta lavantaha yibsat." ²²Wa Yasuuv radda valeehum wa gaal, "Xalli yakuun leekum iimaan be Allaah. ²³Aguul leekum al Hagg, aiyi zool al yaguul le_j jabal da, Amrug, wa armi nafsak fi_l baHar, wa hu maa bishikk fi galbu, laakin yaSaddig al huwa yaguulu yaHSul, da bikuun vindu. ²⁴Valashaan kadi, aguil leekum, kull al intu taTlubuuhu fi_S Sala, Saddigu 'innakum bitagbaluuhu, wa yakuun leekum. ²⁵Wa lamma tagiifu wa taSallu, aghfiru iza vindakum aiyi shi vala zool, vashaan Abuukum kamaan al fi_s sama yaghfir leekum xaTaayaakum. ²⁶Wa iza intu maa taghfiru, Abuukum al fi_s sama maa yaghfir xaTaayaakum."

²⁷Wa jo le Uurushaliim marra taanya. Wa wakit maa huwa kaan maashi fi_l heekal, al gusus al kubaar wa muvalliimiin al gaanuun wa_sh shuyuux jo leehu, ²⁸a gaalu leehu, "Be yaata sulTa bitavmil al avmaal di? Wa minu addaak as sulTa di vashaan tavmil al Haajaat di?" ²⁹Yasuuv gaal leehum, "Wa ana kamaan bas'alkum su'aal waaHid. Ruddu valeiya, wa ana aguil leekum be yaata sulTa basawwij Haajaat di. ³⁰Mavmuudiyat YuuHanna kaanat min as sama walla min an naas? Ruddu valeiya." ³¹Wa itkallamu mava bavD, wa gaalu, "Iza naguul, Min as sama, huwa biguul, Le shinu maa Saddagtuuhu?" ³²Wa laakin iza naguul, Min an naas, . . ." Wa hum kaanu xaayifiin min an naas, vashaan kull an naas Hasabu 'innu YuuHanna nabi Hagiigi. ³³Vashaan

da, raddu vala Yasuuv wa gaalu, "Maa binavrif." Wa Yasuuv gaal leehum, "Wa laa ana bagueul leekum be yaata sulTa basawwi_l Haajaat di."

MASAL AL MUZAARIVIIN AL BATAALIIN

12 Wa ibtada yaguul leehum be amsaal. "Kaan fih zool zarav jineenat al vinab, wa xaTT zariiba Hawaleeha wa Hafar Hufra le vaSaarat al vinab, wa bana *burj. Wa bavDeen ajjaru le muzaariviin, wa saafar le balad taanya. ²Wa lamma wakit at tamar ja, rassal le_l muzaariviin xaddaam, vashaan yaaxud

minnahum bavD min tamar aj jineena. ³Wa axadoohu wa Daraboohu shadiid, wa rassalooohu faaDi. ⁴Wa bavDeen rassal leehum xaddaam taani. Wa jaraHu raasu, wa shatamooohu. ⁵Wa bavDeen rassal waaHid taani, wa katalooohu. Wa kida aaxiriin, Darabu bavD minnahum, wa katalu bavD minnahum. ⁶Wa kaan lissav vindu ibn waaHid mahbuub. Wa fi_l aaxir, rassalu leehum kamaan, wa gaal, Hum biHtarimu ibni. ⁷Wa laakin al muzaariviin deelaak gaalu bavDahum le bavD, Da huwa_l waaris. Tavaalu, xalluuna naktulu, wa_l miiraat bikuun leena. ⁸Wa axadoohu, wa katalooohu, wa ramoohu barra min aj jineena. ⁹Siid aj jineena biyavmil shinu? Hu biji wa yaxrab al muzaariviin, wa bididi_j jineena le naas taanyiin. ¹⁰Intu maa gareetu_l maktuub da?

Al Hajar ar rafaDoohu_l bannaayiin biga raas ar rukun.

¹¹Da kaan min ar Rabb,

Wa huwa vajjib fi vuyunna."

¹²Wa jarrabu yagbaDu valeehu, wa laakin xaafu min an naas. Valashaan hum fihmu 'innu gaal al masal valeehum. Wa kida, xalloohu wa maragu.

AD DARIIBA LE GEESAR

¹³Wa rassalu leehu bavD min al Farriisiyyiin wa bavD min al Hiiruudusiin vashaan **yagbuDuuhu fi_l kalaam. ¹⁴Wa jo leehu wa gaalu, "Yaa Muvallim, binavrif inta taguul al Hagg, wa maa taghayyir kalaamak vashaan fikr an naas. Valashaan inta maa tavmil farig been an naas, wa laakin tavallim Tariig Allaah be_l Hagg. Waajib valeena naddi aT Tulba le GeeSar, walla laa? ¹⁵Naddiia walla maa naddiia?" Wa laakin Yasuuv virif §nifaagum, wa gaal leehum, "Le shinu tajarribuuni? Jiibu leiya diinaar vashaan ashuufu." ¹⁶Wa jaaboohu leehu. Wa gaal leehum, "AS Suura di Suurat minu? wa_l kitaaba kitaabat minu?" Gaalu leehu, "Bitaavat GeeSar." ¹⁷Wa Yasuuv gaal leehum, "Adfavu le GeeSar Haajaat GeeSar, wa le Allaah Haajaat Allaah." Wa kaanu bistaghrabu minnu.

*burj: *bina Tawiil vashaan yaHras aj jineena.

**gabaD, yagbuD: yamsik be guwwa.

§nifaag: lamma zool yavmil nafsu aHsan min al Hagg.

AZ ZAWAAJ FI_L GIYAAMA

¹⁸Wa_S Sadduugiyyiin jo leehu, al yaguulu maa fih giyaama. Wa kaanu yas'aluuhu, wa yaguulu, ¹⁹"Yaa Muvallim, Muusa katab leena, iza axu zool yamuut wa yasiib maratu, wa laakin maa vindu walad, laazim axuuhu biyaaxud maratu wa bijiib le axuuhu awlaad. ²⁰Wa kaanu fih sabva axwaan. Wa_l awwal axad mara, wa maat, wa maa vindu walad. ²¹Wa_t taani axada, wa maat, wa maa vindu walad. Wa_t taalit kamaan vamaal zeid. ²²Wa s sabva axwaan maa vindahum awlaad. Wa bavD kulluhum, al mara maatat kamaan. ²³Wa fi_l giyaama lamma biguumu, hiya bitkuun zoojat minu? Vashaan as sabva axadooha takuun leehum zooja."

²⁴Wa Yasuuv gaal leehum, "(?) Valashaan kida intu maa ghalTaaniin? Vashaan maa tafhamu_l Kutub, wa laa guwwat Allaah? ²⁵Vashaan lamma yaguumu min been al meyyitiin, maa yitzawwaju walla yazawwiju, laakin yakuunu zeid al malaaiqa al fi_s sama. ²⁶Wa laakin van al meyyitiin al biguumu, maa gareetu fi Kitaab Muusa van ash shajara_S Saghaira? keef Allaah gaal leehu, Ana Ilaah Ibraahiim, wa Ilaah Is-haag, wa Ilaah Yavkuub? ²⁷Huwa maa Ilaah al meyyitiin, laakin Ilaah al Haiyiin. Intu ghalTaaniin jiddan."

AL AMR AL AKBAR

²⁸Wa waaHid min muvalliimiin al gaanuun garrab leehu wa simivum yitkallamu mava bavD. Wa lamma shaaf 'innu radda valeehum tamaam, sa'alu, "Yaatu amr al muhimm min al kull?" ²⁹Yasuuv radda valeehu wa gaal, "Al amr al awwal, huwa: Asmav, yaa Israa'iil. Ar Rabb Ilaahna huwa Rabb waaHid. ³⁰Wa taHibb ar Rabb Ilaahak be kullu galbak, wa kullu nafsak, wa kullu fikrak, wa kullu guwwatak. ³¹Wa da huwa at taani: TaHibb gariibak ze'i nafsak. Maa fih amr akbar min deel." ³²Wa muvallim al gaanuun gaal leehu, "SamiH, yaa Muvallim. Be_l Hagg gulta Allaah waaHid, wa maa fih taani illa huwa. ³³Wa maHabbatu be kull al galb, wa be kull al fahm, wa be kull al guwwa, wa maHabbat al gariib ze'i nafsak, da ahamma min kull aD DabaayiH al maHruuga wa_D DabaayiH at taanya." ³⁴Wa lamma Yasuuv shaaf huwa radda valeehu be Hikma, gaal leehu, "Inta maa baviid min malakuut Allaah." Wa bavD da, kullu waaHid kaan xaayif yas'alu su'aal taani.

³⁵Wa wakit maa Yasuuv kaan yavallim fi_l heekal, gaal, "Keef yaguulu muvalliimiin al gaanuun 'an al MasiiH huwa ibn Daawuud? ³⁶Daawuud nafsu gaal be_r RuuH al Gudus,

Ar Rabb gaal le Rabbi,

Agvud van yamiini
lighaayat maa baxuTT vudwaanak tiHit kirveek.

³⁷Daawuud nafsu yanaadiihu Rabb. Keef huwa yakuun ibnu?" Wa_j jamav al kabiir kaanu yasmavuuhu be faraH.

³⁸Wa fi tavliimu gaal, "Xallu baalkum min muvalliimiin al gaanuun. Hum biHibbu_l mashi be teebaan Tawiila, wa_s Salaamaat fi_l aswaag, ³⁹wa_l karaasi al awwalaaniyya fi buyuut ar Rabb, wa maHallaat al muhtarima fi_l vazuumaat. ⁴⁰Hum biyaakulu buyuut al *araamil, wa yaSallu Salawaat wakit Tawiila be_l kiDib. Deel biyagbalu Hukm akbar."

HADIYYAT AL ARMALA

⁴¹ Wa Yasuuv gavad janb al **xazna. Wa kaan yavaayin keef an naas kaanu yarmu_l filuus fi_l xazna. Wa naas ghaniyyiin katiiriin kaanu yarmu filuus katiir. ⁴²Wa armala miskiina jaat wa ramat milliimeen, wa da agall min tavriifa. ⁴³Wa Yasuuv naada leehu talaamiizu, wa gaal leehum, "Aguul leekum al Hagg. Al armala_l miskiina di ramat aktar min kull an naas al yarmu fi_l xazna. ⁴⁴Valashaan kullahum ramu min katrat maalum, wa laakin di min iHtiyaaja ramat kull al vindaha, kull al bitviish beehu."

VALAAMAT AAXIR AZ ZAMAN

13 Wa wakit maa hu kaan yamrug min al heekal, waaHid min talaamiizu gaal leehu, "Yaa Muvallim, shuuf al Hujaar al kubaar deel! wa_l binaayaat aj jamiila di." ²Wa Yasuuv gaal leehu, "(?) Tashuuf al binaayaat al vaZiima di? Maa bixallu hina Hajar vala Hajar abadan al maa yarmuuha tiHit."

³Wa wakit maa Yasuuv kaan gaavid vala Jabal az Zeetuun migaabil al heekal, BuTrus wa Yavkuub wa YuuHanna wa Andaraawus sa'aloohu wa hum baraaHum, wa gaalu, ⁴"Kallimna, al Haaja di bitkuun miteen? Wa shinu al

valaama lamma kull al Haajaat di garrabaT tatimm?" ⁵Wa Yasuuv ibtada yaguul leehum, "Xallu baalkum vashaan waaHid maa bighishsHkum. ⁶Naas kutaar biju b_ismi wa biguulu, Ana huwa! Wa hum bighishshu naas katiiriin. ⁷Wa lamma tasmavu van Huruub wa xabar Huruub, maa taxaafu. Laazim al Haajaat di taHSal. Laakin lissav maa takuun an nihaaya. ⁸Vashaan umma bitguum vala umma wa mamlaka vala mamlaka. Wa bitkuun fih zalaazil fi maHallaat muxtalifa. Wa bikuun juuv. Di bidaayat al awjaav.

*armala, araamil: al mara ar raajila maat.

**xazna: Sanduug le guruush, hina le_l heekal.

MARKUS 13:9

⁹Laakin intu, xallu baalkum le nufuuskum, vashaan hum biSallimuukum le_l maHaakim, wa yaDrubuukum fi buyuut ar Rabb. Wa bitguumu giddaam mudiriin wa muluuk fishaanni ana, vashaan takuunu shahaada leehum. ¹⁰Wa fi_l awwal laazim bibashshiru be_l injiil le kull al umam. ¹¹Wa lamma bisuuguukum le_l gadiyya, wa yaSallimuukum, maa tafakkiru katiir gubbaal al wakit van al intu bitguuluuhu. Laakin itkallamu zei maa Allaah bididi leekum fi s saava diik, vashaan maa intu al mitkallimiin, laakin ar RuuH al Gudus. ¹²Wa_l axu biSallim axuuhu le_l moot, wa_l abu waladu. Wa_l awlaad biguumu vala *waalideehum wa bikuunu as sabab vashaan yaktuluuhum. ¹³Wa_n naas kullu bikrahuukum vashaan xaaTir ismi. Laakin al **yitHammal lighaayat al aaxir biyaxlaS.

¹⁴Wa lamma tashuufu_sh shi an najis al yaxrab, waagif fi l maHall al maa laazim yakuun fih, (xalli_l yagra yafham), fi_l wakit da, ¹⁵xalluuhum al fi Yahuudiyya yahrabu le_j jibaal, wa huwa_l fih barra min beetu maa yarjav wa yadxul beetu vashaan yashiil Haaja. ¹⁶Wa huwa_l fi_z ziraava maa yarjav vashaan yaaxud toobu. ¹⁷Wa Huzn le_l Haamiliin wa_l §yaraDDivu awlaadum fi_l aiyaam diik! ¹⁸Wa Sallu 'innu maa yaHSul fi_l xariif. ¹⁹Valashaan al aiyaam diik bitkuun aiyaam aD ^{§§}Diig. Wa maa kaan fih Diig zei da min wakit maa Allaah xalag ad dunya lighaayat hassav, wa maa bikuun Diig zei da abadan. ²⁰Wa iza ar Rabb maa kaan ^agaSSar al aiyaam, maa fih waaHid kaan yaxlaS. Wa laakin fishaan al muxtaariin al ixtaarum, hu gaSSar al aiyaam. ²¹Wa fi_l wakit daak, iza waaHid biguul leekum, Shuufu! Ahu da_l MasiiH! walla, Shuufu! Huwa hinaak!, maa taSaddiguuhu. ²²Vashaan ^{aa}MusaHa kaDDaabiin wa anbiya kaDDaabiin biguumu, wa biyavmilu valaamaat wa vajaayib Hatta yaghishshu_l muxtaariin (iza mumkin). ²³Wa laakin xallu baalkum, ana xabbartakum be kullu shi min gubbaal.

²⁴Wa laakin fi_l aiyaam deelaak, bavd aD Diig daak,

Ash shamish bitkuun Dulumma,

²⁵wa_l gamar maa bididi nuuru.

Wa_n nujuum biyagavu min as sama,

wa_l guwwaat al fi_s sama bithazzu.

²⁶Fi_l wakit daak, bishuufu Ibn al insaan jaai fi saHaab be guwwa kabiira wa be majd. ²⁷Wa fi_l wakit daak birassil al malaaika, wa bilimm al muxtaariin

*waalid, waalideen: abu wa umm.

**itHammal, yitHammal: yashiil at tavb be sabr; yasbut.

§raadavat, Taraddiv: taddi laban min aS Sadr.

§§ Diig: tavb shadiid xaaLiS.

^agaSSar, yagassir: yavmil giSaiyir.

min al maHallaat at taju minnaha al arbava ^saryaaH, wa min aaxir ad dunya le aaxir as sama.

²⁸Min shajarat at tiin, itvallamu_l masal. Awwal maa_l farav yabga leyyin, wa_l warag yaTlav, intu bitavrifu_l xariif gariib. ²⁹Wa kida kamaan, lamma tashuufu_l Haajaat di taHSul, bitavrifu huwa gariib, vala_l baab. ³⁰Aguul leekum al Hagg, naas az zaman da maa bifuutu lighaayat maa yaHSul kullu da. ³¹As sama wa_l arD bifuutu, wa laakin kalaami maa bifuut.

³²Laakin be xusuus al yoom daak wa_s saava diik, maa fih waaHid yavrif vannu, wa laa al malaika al fi_s sama, wa laa al Ibn, illa_l Abu. ³³Xallu baalkum, wa aHrasu, wa Sallu. Vashaan intu maa bitavrifu_l wakit. ³⁴Huwa ze zool misaafir. Lamma yasiib beetu, yaddi le xaddaamiinu_s sulTa, le kullu waaHid fi shughlu. Wa yaamur al bawwaab 'an yaHras. ³⁵Valashaan da, aHrasu, vashaan intu maa bitavrifu_l wakit al biji fiihu rabb al beet, iza fi_l misa, walla fi nuSS al leel, walla wakit kooraak ad diik, walla fi s SabaaH. ³⁶Iza biji biduun xabar, maa taxalluuhu yalgaakum naayimiin. ³⁷Wa_l ana baguulu leekum, baguulu le_l kull: AHrasu."

MAS-HAT YASUUV FI BEETVANYA

14 Wa kaan Viid al FiSaH wa Viid al FaTiir bavD yoomeen. Wa_l gusus al kubaar wa muvalliimiin al gaanuun kaanu yakuusu Tariig vashaan yagbuDu vala Yasuuv be *makar, wa yaktuluuhu. ²Vashaan kaanu yaguulu, Maa namsiku wakit al viid, vashaan yimkin bitkuun fih dawsha been an naas.

³Wa wakit maa kaan fi Beetvanya, kaan gaavid fi_T Tarabeeza fi beet Simvaan al vindu jizaam. Wa mara jaat leehu wa vindaha gizaaza min ruxaam, fiiha riiHa **naaridiin Saafi ghaalya jiddan. Wa kassarar al gizaaza wa kabbat ar riiHa vala raasu. ⁴Wa bavD an naas kaanu zavlaaniin fi nufuusum, wa gaalu, "Le shinu hiya waddarat ar riiHa kida? ⁵Vashaan kaan mumkin yabiivuuha le maahiyyat shaghghaal le sana waaHda, wa yadduuha le_l masaakiin." Wa kaanu yawabbixuuha be shidda. ⁶Wa laakin Yasuuv gaal, "Xalluuha. Le shinu tatavvibuuha? Hiya vamat leiya Haaja jamiila. ⁷A1 masaakiin mavaakum daaiman, wa fi aiyi wakit al intu vaawiziin, tagdaru tavmilu leehu al ^{ss}xeer. Wa laakin ana maa bakuun mavaakum daaiman. ⁸Hiya vamat ze maa gidrat. MasaHat jismi vashaan tajahhizni gubbaal maa yadfinuuni. ⁹Wa aguul leekum al Hagg, fi kullu maHall al yabashshiru be_l injiil fi_d dunya kullu, bixabbiru be vamaala kamaan, vashaan yitzakkaruuha."

^sriiH, aryaah

*makar: ghishsh be sitr.

**naaridiin: riiHa min balad al Hindi,

^{ss}xeer: Haaja kwaisa.

¹⁰Bavdeen, Yahuuza Isxariyuuti, waaHid min al iTnaashar, masha le_l gusus al kubaar vashaan yaSallimu leehum. ¹¹Wa lamma simivoohu, kaanu mabsuuTiin, wa wavadu yadduuhu fiDDa. Wa hu kaan yafattish vala furSa vashaan yaSallimu leehum.

¹²Wa awwal yoom min Viid al FaTiir, lamma kaan vaadatum 'an yadbaHu xaruuf al FiSaH, talaamiizu gaalu leehu, "Inta vaawizna namshi ween vashaan naHaDDir leek vashaan taakul al FiSaH?" ¹³Wa rassal itneen min talaamiizu, wa gaal leehum, "Amshu le_l madiina, wa zool shaayil burmat mooya bigaabilkum. Atbavuuhu. ¹⁴Wa fi_l beet al huwa yadxulu, guulu le siid al beet, Al Muvallim yaguul, Ween ooDat aD Duyuuf al ana baakul fiiha_l FiSaH, ana wa talaamiizi? ¹⁵Wa huwa biwarriikum ooda kabiira fi fbog, mufarrasha wa jaahiza. HaDDiru leena hinaak." ¹⁶Wa t.talaamiiz mashu le l madiina, wa ligoohu ze i maa gaal leehum. Wa HaDDaru_l FiSaH.

¹⁷Wa fi_l misa, Yasuuv ja mava al iTnaashar. ¹⁸Wa wakit maa kaanu gaavidiin yaaklu, Yasuuv gaal, "Aguul leekum al Hagg, waaHid minnakum biSallimni, wa huwa yaakul mavaai." ¹⁹Wa ibtadu yakuunu Haznaaniin wa yaguulu leehu waaHid wara waaHid, "Ana huwa?" ²⁰Gaal leehum, "Huwa waaHid min al iTnaashar, al yadaxxil iidu mavaai fi_s sahan. ²¹Vashaan Ibn al insaan yamshi, ze i maa maktuub vannu. Wa laakin *muSiiba le_z zool daak al yaSallim Ibn al insaan. Kaan aHsan le_r raajil daak iza maa kaan mawluud."

²² Wa wakit maa kaanu yaaklu, axad veesh, wa baarak, wa kassar, wa addaahum, wa gaal, "Uxdu, da huwa jismi." ²³Bavdeen, axad kubbaaya, wa shakar, wa addaahum. Wa kullahum shiribu minnaha. ²⁴Wa gaal leehum. "Da huwa dammi le_l **ittifaag aj jadiid, al itkabba fishaan naas kutaar. ²⁵ Aguil leekum al Hagg, ana maa bashrab taani min mooyat al vinab abadan, lighaayat al yoom daak al ana bashraba jadiid fi malakuut Allaah."

²⁶Wa bavD maa rattalu tartiila, maragu le Jabal az Zeetuun. ²⁷Wa Yasuuv gaal leehum, "Kullakum maashiin tarajjivu vanni, vashaan maktuub, Ana baDrub ar Raavi, wa_l xirfaan bitfartaku. ²⁸Wa laakin bavD giyaamati bamshi giddaamkum le_j Jaliil." ²⁹Wa BuTrus gaal leehu, "Iza kullahum birajjivu vannak, ana maa barajjiv vannak abadan." ³⁰Wa Yasuuv gaal leehu, "Aguul leek al Hagg, al yoom da fi_l leel, gubbaal maa ad diik yakoorik marrateen,

*muSiiba: tavb shadiid wa mavaahu Huzn.

**ittifaag: wavd been itneen vashaan yavmilu Haaja.

inta bitankurni talaata marraat."³¹ Wa laakin gaal be shidda, "Iza laazim amuut mavaak, ana maa bankurak abadan." Wa kullahum gaalu kadi.

JETSEEMAANI

³²Wa maragu le maHall isima Jetseemaani. Wa gaal le talaamiizu, "Agvudu hina lighaayat maa ana aSalli." ³³Wa axad mavaahu BuTrus wa Yavkuub wa YuuHanna, wa ibtada yistaghrab shadiid xalaaS, wa biga leehu Diig shadiid. ³⁴Wa gaal leehum, "Nafsi Haziina jiddan, Hatta_l moot. Istannu hina, wa aHrasu." ³⁵Wa masha giddaam shwaiya, wa kaan yagav vala_l arD, wa kaan yaSalli vashaan as saava tafuut minnu iza mumkin. ³⁶Wa gaal, "Abba, yaa Abuui, kullu shi mumkin leek. Shiil mini kubbaayat aD Diig. Laakin mush ze i maa ana daayir, laakin ze i maa inta daayir." ³⁷Wa ja wa ligaahum naayimiin, wa gaal le BuTrus, "Simvaan, inta naayim? Maa gidirta taHras wa laa saava waaHda? ³⁸AHrasu, wa Sallu, vashaan maa tadxulu fi tajriba. Ar ruuh radyaan, laakin aj jism Daviif." ³⁹Wa masha marra taanya wa Salla, wa gaal nafs al kalaam. ⁴⁰Wa ja taani marra, wa ligaahum naayimiin, vashaan vuyunum kaanat tagiila. Wa maa virifu keef yaruddu valeehu. ⁴¹Wa rajav taalit marra, wa gaal leehum, "Intu lissav naayimiin wa tistariiHu? Kifaaya, as saava jaat.

YaSallimu Ibn al insaan le iideen al xaaTiyiin. ⁴²Guumu, namshi. Shuufu, huwa_l biSallimni garrab."

GABD YASUUV

⁴³Wa Tawwaali, wakit maa kaan lissav yitkallam, Yahuuza ja, wa huwa waaHid min al iTnaashar, wa mavaahu naas kutaar be suyuuf wa vaSaayaat. Wa hum jo min al gusus al kubaar, wa muvalliimiin al gaanuun, wa_sh shuyuux. ⁴⁴Wa_l muSallim kaan addaahum valaama, wa gaal, "Al ana baSallim valeehu shadiid be boosa, huwa huwa. Amsikuuhu wa guuduuhu be Hurraas." ⁴⁵Wa ja, wa Tawwaali garrab le Yasuuv wa gaal, "Yaa Saiyid!" Wa Sallam valeehu shadiid be boosa. ⁴⁶Wa hum xaTTu iideehum valeehu wa gabaDoohu. ⁴⁷Wa waaHid min al waagfiin Salla seefu, wa Darab vabd ra'iis al gusus, wa gaTav aDaanu. ⁴⁸Wa Yasuuv radda wa gaal leehu, "(?)Jiitu be suyuuf wa vaSaayaat ze'i vala haraami vashaan tamsikuuni? ⁴⁹Kunta mavaakum kullu yoom bavallim fi_l heekal, wa intu maa masaktuuni. Wa laakin laazim al Kutub tatimm." ⁵⁰Wa kullahum xalloohu, wa harabu.

⁵¹Wa waaHid shaabb kaan yatbavu laabis gumaash tiil vala jismu. Wa masakoohu. ⁵²Wa laakin xalla_l gumaash wa arab varyaan.

GIDDAAM RA'IIS AL GUSUS

⁵³Wa gaadu Yasuuv le ra'iis al gusus. Wa kull al gusus al kubaar wa_sh shuyuux wa muvalliimiin al gaanuun itlammu. ⁵⁴Wa BuTrus tibivu min baviid lighaayat Hoosh ra'iis al gusus. Wa kaan gaavid mava_l Hurraas, wa *yiddaffa

*iddaffa, yiddaffa: yavmil jismu yakuun vindu raaHa min al bard.

vind an naar. ⁵⁵Wa_l gusus al kubaar wa_l majlis kullu kaanu yaTlubu shahaada vala Yasuuv fishaan yaktuluuhu. Wa laakin maa ligooha. ⁵⁶Vashaan naas kutaar kaanu yash-hadu valeehu shahaada kaaDiba, wa shahaadaatum maa ittafagat. ⁵⁷Wa bavD minnahum wagafu, wa kaanu yash-hadu valeehu shahaada kaaDiba, wa gaalu, ⁵⁸"NiHna simivnaahu yaguul, Ana baxrab al heekal da al maSnuuv be_l iid, wa bavD talaatat aiyaam abni waaHid taani, maa maSnuuv be_l iid." ⁵⁹Wa fi da kamaan shahaadatum maa ittafagat. ⁶⁰Wa ra'iis al gusus wagaf fi_l wasT, wa kaan yas'al Yasuuv wa yaguul, "Inta maa tarudd valeiya be Haaja? Da shinu an naas yash-hadu valeek?" ⁶¹Laakin huwa kaan yaskut, wa maa radda valeehu be Haaja. Wa ra'iis al gusus sa'alu marra taanya wa gaal leehu, "Inta_l MasiiH, Ibn al Mubaarak?" ⁶²Wa Yasuuv gaal, "Ana huwa. Wa intu bitshuufu Ibn al insaan gaavid van yamiin al Gudra wa jaai fi saHaab as sama." ⁶³Wa ra'iis al gusus sharraT hiduumu wa gaal, "Le shinu naHtaaj bavD da le shaahidiin ziyaada. ⁶⁴Simivtu_t *tajdiif. Fikrakum shinu?" Wa kullahum Hakamu valeehu 'innu mustaHigg al moot. ⁶⁵Wa bavD minnahum bigu yabzugu valeehu, wa yaghaTTu washshu, wa yaDrubuuhu, wa yaguulu leehu, "Ittabba!" Wa_l Hurraas axadoohu wa Daraboohu.

BUTRUS YANKUR YASUUV

⁶⁶Wa wakit maa BuTrus kaan tiHit fi l Hoosh, waaHda min xaddaamaat ra'iis al gusus jaat. ⁶⁷Wa lamma shaafat BuTrus yiddaffa, vaayanat leehu wa gaalat, "Inta kamaan kunta mava Yasuuv an NaaSiri." ⁶⁸Wa laakin nakar wa gaal, "Ana maa bavrif al inti taguuli, wa laa bafhamu." Wa marag le_l Hoosh al barraani. ⁶⁹Wa_l xaddaama shaafatu marra taanya, wa ibtadat taguul le_n naas al kaanu waagifiin hinaak, "Az zool da waaHid minnahum." ⁷⁰Wa kaan yankur taani marra. Wa bavD shwaiya, al kaanu waagfiin kaanu yaguulu le BuTrus, "Be_l Hagg, inta minnahum, vashaan inta min aj Jaliil." ⁷¹Wa biga yalvan

nafsu wa yaHlif wa yaguul, "Ana maa bavrif ar raajil da al intu titkallamu vannu." ⁷²Wa Tawwaali ad diik koorak taani marra. Wa BuTrus itzakkar al kalaam al gaal leehu Yasuuv, "Gubbaal maa ad diik yakoorik marrateen, bitankurni talaata marraat." Wa lamma fakkar fiihu, ibtada yabki.

YASUUV GIDDAAM BIILAAATUS

15Wa Tawwaali fi_S SabaaH, al gusus al kubaar, mava ash shuyuuX wa muvallkniin al gaanuun, wa kull al majlis itkallamu mava bavD. Wa rabaTu Yasuuv, wa gaadoohu, wa Sallamoohu le BiilaaTus. ²Wa BiilaaTus sa'alu wa gaal, "Inta Malik al Yahuud?" Wa radda valeehu wa gaal, "Inta taguul." ³Wa_l gusus al kubaar kaanu yashtaku valeehu be Haajaat katiira. ⁴Wa BiilaaTus sa'alu marra taanya wa gaal, "Maa tarudd valeehum be Haaja?"

*tajdiif: al kalaam al bishtim Allaah, walla biyaaxud al majd min Allaah.

Shuuf kam Haaja yashtaku valeek." ⁵Wa laakin Yasuuv lissav maa radda valeehu be Haaja. Wa BiilaaTus istaghrab.

⁶Wa fi_l viid, kaanat al vaada yafikk mahbuus waaHid aT Talabu_n naas. ⁷Wa kaan fih raajil ismu Baraabaas. Wa kaan fi_s sijin mava naas al fitna al kaanu vamalu katl fi_l fitna. ⁸Wa_n naas Talavu, wa ibtadu yaTlubu min "an yavmil zeI maa kaan yavmilu kullu viid. ⁹Wa radda valeehum wa gaal, "Vaawiziinni afikk leekum Malik al Yahuud?" ¹⁰Vashaan hu kaan yavrif al gusus al kubaar Sallamoohu min al Hasad. ¹¹Laakin al gusus al kubaar *Harraku_n naas vashaan yaTlubu min BiilaaTus yafikk leehum Baraabaas bidaalu. ¹²Wa marra taanya BiilaaTus radda valeehum wa gaal, "Wa kida, bavmil shinu le_z zool al intu tasammuuhu Malik al Yahuud?" ¹³Wa kooraku wa gaalu, "ASlubu!" ¹⁴Wa BiilaaTus gaal leehum, "Le shinu ? Xatiyyatu shinu ?" Wa laakin kooraku ziyaada, "ASlubu." ¹⁵Wa BiilaaTus kaan daayir yabsiT an naas. Wa vashaan da, fakka leehum Baraabaas. Wa bavD maa jalad Yasuuv, Sallamu vashaan yaSlubuuhu.

¹⁶Wa_l vasaakir gaadoohu fi juwwa_l Hoosh, yavni beet al mudiir, wa lammu kull aj jeesh. ¹⁷Wa labbasoohu jallabiyya hamra, wa vamaI taaj min shook, wa xaTTooohu valeehu. ¹⁸Wa ibtadu yaSallimu valeehu wa yaguulu, "As Salaam, yaa Malik al Yahuud." ¹⁹Wa kaanu yaDrubu raasu be vaSaaya, wa yabzugu valeehu, wa yarkavu giddaamu vashaan yavbuduuhu. ²⁰Wa bavD maa DiHiku valeehu, **galavu minnu_j jallabiyya al hamra, wa labbasoohu hiduumu, wa gaadoohu barra vashaan yaSlubuuhu.

YASUUV VALA_S SALIIB

²¹Wa waaHid ismu Simvaan al Gerawaani, abu Aliskandar wa Ruufus, kaan bifuut, wa huwa jaai min az ziraava. Wa axadoohu be guwva vashaan yashiil Saliibu. ²²Wa gaadoohu le_l maHall al yasammuuhu Juljuta, yavni maHall jumjuma. ²³Wa gaddamu leehu xamra, malaxbaTa be Haaja murra. Laakin aba yaaxuda. ²⁴Wa Salaboohu, wa gasamu hiduumu beenum wa ramu_l gurav valeehu, vashaan yashuufu kullu waaHid yaaxud shinu. ²⁵Wa kaanat as saava tisva fi_S SabaaH lamma Salaboohu. ²⁶Wa sh shakwa l valeehu al kaan maktuub gaal: "Malik al Yahuud." ²⁷Wa Salabu mavaahu itneen Haraamiyya, waaHid van yamiinu wa_t taani van shimaalu. ²⁸Wa_l Kitaab kimil al yaguul, "Hasaboohu mava_l yakassir al gaanuun." ²⁹Wa_n naas al kaanu bifuutu shatamoohu, wa hum yahizzu ruuseehum wa yaguulu, "Hei, inta al bitaxrab al heekal wa tabniihu fi talaatat aiyaam, ³⁰xalliS nafsak, w_anzil min aS Saliib!" ³¹Wa kida kamaan, al gusus al kubaar kaanu yaDHaku valeehu bavDahum

*Harrak, yaHarrik: yavmil an naas raDyaaniin 'an yavmilu Haaja.
**galav, yaglav: yashiil hiduumu min jismu.

MARKUS 15:31

bavD mava muvalliimiin al gaanuun, wa yaguulu, "Hu xallaS naas taanyiin, laakin hu maa yagdar yaxalliS nafsu. ³²Xalli_l MasiiH da, Malik Israa'iil, yanzil min aS Saliib hassav di vashaan nashuuf wa naSaddig." Wa kaanu_l maSluubiin mavaahu yashtimuuhu kamaan.

MOOT YASUUV

³³Wa_s saava iTnaashar, kaanat fih Dulumma vala_l arD kullaha lighaayat as saava talaata. ³⁴Wa_s saava talaata, Yasuuv koorak be Soot vaali, wa gaal, "Iluwi, Iluwi, lamaa shabagtani?" yavni, "Ilaahi, Ilaahi, le shinu siibtani?" ³⁵Wa bavD min al waagfiin hinaak simivu wa gaalu, "Asmavu, hu yanaadi Iliyya." ³⁶Wa waaHid minnahum jara, wa mala sifinja be xall, wa xaTTaaha vala vaSaaya Tawiila, wa addaahu leehu vashaan yashrabu, wa gaal, "Istanna, nashuuf iza Iliyya biji yanazzilu." ³⁷Wa Yasuuv koorak be Soot vaali, wa Sallam ruuhu. ³⁸Wa_l gumaash al kabiir al fi_l heekal itsharraT le itneen, min foog le tiHit. ³⁹Wa ra'iis aj jeesh kaan waagif giddaam Yasuuv. Wa lamma shaaf 'innu koorak wa Sallam ruuhu kida, gaal, "Be_l Hagg al insaan da kaan Ibn Allaah."

⁴⁰Wa kaanu fih niswaan kamaan yavaayinu min baviid. Wa beenum kaanu Maryam Majdaliyya, wa Maryam umm Yavkuub aS Saghaiyir wa Yuusi, wa Saluuma. ⁴¹Wa lamma Yasuuv kaan fi_j Jaliil, an niswaan deel kaanu tabavoohu wa xadamoohu. Wa kamaan niswaan taanyaat katiiraat aj jo mavaahu le Uurushaliim kaanu hinaak.

DAFN YASUUV

⁴²Wa kaan Yoom al Istivdaad, yavni, al yoom gubbaal as sabit. Wa lamma biga_l misa, ⁴³Yuusif min Arraama ja. Wa huwa vaDu muHtaram fi_l majlis, wa kaan yantaZir malakuut Allaah. Wa shadda Heelu, wa masha le BiilaaTus, wa Talab minnu jisim Yasuuv. ⁴⁴Wa BiilaaTus istaghrab lamma simiv hu maat Tawwaali kida. Wa naada ra'iis aj jeesh, wa sa'alu iza maat min mudda. ⁴⁵Wa lamma virif da min ra'iis aj jeesh, adda_j jism le Yuusif. ⁴⁶Wa Yuusif ishtara gumaash till, wa nazzal jism Yasuuv, wa laffaahu be_t tiil, wa xaTTaahu fi gabr magTuuv min Hajar. Wa dardag Hajar kabiir vala duxuul al gabr. ⁴⁷Wa Maryam Majdaliyya wa Maryam umm Yuusi shaafu_l bakaan al xaTToohu fiihu.

AL GIYAAMA

16 Wa bavd maa yoom as sabit faat, Maryam Majdaliyya wa Maryam umm Yavkuub wa Saluuma ishtaru riiHa vashaan yamshu yamsaHuuhu. ²Wa badri jiddan fi awwal yoom min al usbuuv, mashu le_l gabr bavD Tuluuv ash shamish. ³Wa kaanu yaguulu mava bavD, "Minu

MARKUS 16:20

bidardig leena al Hajar min xashm al gabr?" ⁴Wa lamma vaayanu le fbog,

shaafu al Hajar kaan iddardag min al gabr, vashaan kaan kabiir xaaliS. ⁵Wa daxalu_l gabr, wa shaafu shaabb gaavid vala_l yamiin, wa laabis toob abyaD. Wa xaafu jiddan. ⁶Wa hu gaal leehum, "Maa taxaafu. Intu taTlubu Yasuuv an NaaSiri al kaan maSluub. Huwa gaam. Huwa maa hina. Ahu da_l maHall al xaTTooHu fiihu. ⁷Laakin amshu, wa guulu le talaamiizu wa le BuTrus, Hu maashi gubbaalkum le_j Jaliil. Hinaak bitshuufuuhu, zeI maa gaal leekum." ⁸Wa maragu wa harabu min al gabr, vashaan kaanu yarjifu wa yistaghrabu. Wa maa gaalu Haaja le aiyi waaHid, vashaan kaanu yaxaafu.

ZUHUUR YASUUV WA TULUUVU LE_S SAMA

⁹Wa bavD maa Yasuuv gaam badri fi awwal yoom min al usbuuv, Zahar fi_l awwal le Maryam Majdaliyya. Wa gubbaal da, Yasuuv kaan marrag minnaha sabva sheyaaTiin. ¹⁰Wa hiya mashat, wa xabbarat al kaanu mavaahu gubbaal wa hum kaanu yanuuHu wa yabku. ¹¹Wa lamma simivu Yasuuv Hai, wa hiya shaafatu, hum maa Saddagu.

¹²Wa bavD da, Zahar fi shakal taani le itneen minnahum, wakIt maa kaanu maashiin barra min al madiina. ¹³Wa deel rajavu, wa xabbaru_t taanyiin. Wa deel kamaan maa Saddagu.

¹⁴Bavdeen, Zahar le_l Hidaashar zaatum wa hum gaavidiin yaaklu. Wa wabbaxum vashaan maa kaan vindahum iimaan, wa fishaan guluubum kaanat gawwiyya, vashaan hum maa Saddagoohum ash shaafuuhu bavD maa gaam. ¹⁵Wa gaal leehum, "Amshu le kull ad dunya, wa bashshiru be_l injiil le kullu naas ad dunya. ¹⁶Huwa_l yaSaddig wa yitvammad bixlaS, wa_l maa yaSaddig biHKumu valeehu. ¹⁷Wa_l valaamaat di tamshi mava_l miSaddigiin. Be ismi, yamarrigu sheyaaTiin, wa yitkallamu be lughaat jadiida, ¹⁸wa yarfavu dabaayib be iideehum, wa iza yashrabu aiyi shi al biktul, maa bijiiib leehum vawaja abadan. Wa bixuTTu iideehum vala_l vaiyaaniin, wa bikuunu shudaad."

¹⁹Wa bavD maa ar Rabb Yasuuv kallamum, ittaxad le_s sama, wa gavad vala yamiin Allaah. ²⁰Wa laakin hum maragu, wa bashsharu fi kullu makaan. Wa_r Rabb kaan yashtaghil mavaahum wa yasabbit al kilma be_l valaamaat al kaanat tamshi mavaaha.